

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

Diplomsko delo

**RAZISKAVA ETIKE IN MORALE NA
POLICIJSKI POSTAJI**

Sandra Daraboš

Ljubljana, november 2013

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO

DIPLOMSKO DELO

RAZISKAVA ETIKE IN MORALE NA
POLICIJSKI POSTAJI

Kandidatka: Sandra Daraboš
Številka indeksa: 04036236
Študijski program: Visokošolski strokovni študijski program Uprava I. stopnja

Mentor: redni prof. dr. Štefan Ivanko

Ljubljana, november 2013

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisana Sandra Daraboš, študentka Visokošolskega strokovnega študijskega programa Uprava I. stopnja, z vpisno številko 04036236, sem avtorica diplomskega dela z naslovom: Raziskava etike in morale na policijski postaji.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je priloženo delo izključno rezultat mojega lastnega raziskovalnega dela;
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric, ki jih uporabljam v predloženem delu, navedena oz. citirana v skladu s fakultetnimi navodili;
- sem poskrbela, da so vsa dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric navedena v seznamu virov, ki je sestavni element predloženega dela in je zapisan v skladu s fakultetnimi navodili;
- sem pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti prenesena v predloženo delo, in sem to tudi jasno zapisala v predloženem delu;
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del, bodisi v obliki citata bodisi v obliki skoraj dobesednega parafraziranja bodisi v grafični obliki, s katerimi so tuje misli oz. ideje predstavljene kot moje lastne – kaznivo po zakonu (Zakon o avtorstvu in sorodnih pravicah, Uradni list RS, št. 21/95), kršitev pa se sankcionira tudi z ukrepi po pravilih Univerze v Ljubljani in Fakultete za upravo;
- se zavedam posledic, ki jih dokazano plagiatorstvo lahko predstavlja za predloženo delo in za moj status na Fakulteti za upravo;
- je elektronska oblika identična s tiskano obliko diplomskega dela ter soglašam z objavo dela v zbirki »Dela FU«.

Diplomsko delo je lektorirala: mag. Nataša Koražija, prof. slov.

Ljubljana, november 2013

Podpis avtorice: _____

POVZETEK

Diplomsko delo Raziskava etike in morale na policijski postaji obravnava etiko in moralo, etična in moralna načela ter njune norme in tako hkrati tudi norme policistov pri njihovem delu in poklicu.

Od policistov kot javnih uslužbencev se pričakuje ob etičnem in moralno nespornem delu tudi, da delujejo zakonito in strokovno. Tako se policisti velikokrat pri opravljanju svojega dela znajdejo v etičnih dilemah. Za razjasnitev le-teh jim je v pomoč Kodeks policijske etike, ki obravnava moralno etične standarde policije. S pomočjo njih policisti pri opravljanju svojih nalog delujejo etično in moralno do sebe in drugih.

O etiki se danes namreč govori žal le, kadar gre za ugotovitve v zvezi nepravilnostmi, kot so kršitev zakonodaje, zlorabo oblasti. Tako je neetično ravnanje sankcionirano z zakoni, v očeh širše javnosti pa se kaže v luči neodobravanja. Skozi analizo bo ugotovljena seznanjenost anketirancev s Kodeksom policijske etike in njegov pomen v primeru etičnih dilem, dejansko stanje etičnosti na izbrani policijski postaji in zadovoljstvo občanov mesta Maribor z delom policistov.

Ključne besede: etika, morala, policija, kodeks policijske etike, policijska postaja.

SUMMARY

The thesis titled The research of ethics and morality at the police station discusses ethics and morality, ethical and moral principles and their norms and consequently the norms of police officers at their work and occupation.

Police officers as public servants are expected to work in accordance with the law and professionally in addition to perform ethically and morally unquestionably. Therefore they often find themselves in ethical dilemmas during work and can help themselves with the Code of police ethics that discusses moral and ethical standards of the police. With their help police officers can perform their work ethically and morally according to them and towards others.

Today, we speak about ethics only regarding findings concerning irregularities like breaking the law and abuse of authority. Thus, unethical behaviour is punished by the law and in the eyes of the general public it manifests in the light of disapproval. Through the research we will analyze the familiarity of the questioned with the Code of police ethics and its importance in the case of ethical dilemmas, the actual state of ethics at the chosen police station and satisfaction of residents of Maribor with the work of police officers.

Key words: ethics, morality, police, Code of police ethics, police station.

KAZALO

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA.....	iii
POVZETEK.....	v
SUMMARY.....	vi
KAZALO.....	vii
KAZALO PONAZORITEV	ix
KAZALO GRAFIKONOV	ix
KAZALO SLIK.....	ix
1 UVOD	1
2 POJEM ETIKE IN MORALE.....	3
2.1 OPREDELITEV ETIKE.....	5
2.2 OPREDELITEV MORALE IN MORALNA FILOZOFIJA	6
3 PREDSTAVITEV POLICIJE	7
3.1 ORGANIZIRANOST POLICIJE.....	8
3.2 NALOGE POLICIJE.....	12
3.2.1 POKLICNA ETIKA.....	13
3.2.2 ETIKA V POLICIJSKEM POKLICU	14
3.2.3 ETIČNA IN MORALNA ODGOVORNOST POLICISTOV	16
4 KODEKS POLICIJSKE ETIKE SLOVENSKE POLICIJE.....	20
4.1 POMEN KODEKSA PRI DELU POLICISTOV.....	20
4.2 KODEKS POLCIJSKE ETIKE 2008	20
5 ANKETA MED POLICISTI NA PP	22
5.1 METODOLOGOJA DELA.....	22
5.2 PREDSTAVITEV VPRAŠALNIKA IN VZORCA.....	22
5.3 PREDSTAVITEV ŠTUDIJE PRIMERA.....	23
5.4 OPIS POSTOPKA	23
6 ANALIZA REZULTATOV ANKETEGA VPRAŠALNIKA.....	24
6.1 DEMOGRAFSKA SLIKA ANKETIRANIH.....	24
6.2 ANALIZA ODGOVOROV POLICISTOV IN OBČANOV MARIBORA.....	27
6.3 DOSEŽENI REZULTATI RAZISKAVE	33
6.4 PREVERITEV HIPOTEZ.....	34
7 ZAKLJUČEK.....	36

LITERATURA IN VIRI	39
PRILOGE.....	40

KAZALO PONAŽORITEV

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1: Delež anketiranih policistov glede na spol	24
Grafikon 2: Delež anketiranih občanov glede na spol	24
Grafikon 3: Delež anketirancev policistov glede na starost.....	25
Grafikon 4: Delež anketiranih občanov glede na starost	25
Grafikon 5: Delež anketiranih policistov glede na stopnjo izobrazbe	26
Grafikon 6: Delež anketiranih občanov glede na stopnjo izobrazbe.....	26
Grafikon 7: Vrsta komunikacije med podrejenimi in nadrejenimi policisti	27
Grafikon 8: Komunikacija med sodelavci	28
Grafikon 9: Poznavanje Kodeksa policijske etike	28
Grafikon 10: Uporaba Kodeksa v primeru etičnih dilem	29
Grafikon 11: Vpliv nadrejenih s odločitvami in vplivi na podrejene.....	29
Grafikon 12: Zakonitost policijskega delovanja.....	30
Grafikon 13: Doslednost policistov pri opravljanju dela.....	31
Grafikon 14: Nepravičnost policistov pri opravljanju dela	31
Grafikon 15: Nestrokovnost policistov pri opravljanju dela	32
Grafikon 16: Nevljudnost policistov pri opravljanju dela.....	32
Grafikon 17: Korektnost policistov.....	33

KAZALO SLIK

Slika 1: Organigram MNZ	8
Slika 2: Organigram Policije.....	9
Slika 3: Organigram Policijske uprave	11

1 UVOD

Kaj je prav in kaj narobe, razsojamo na podlagi veljavnih norm – zakonov in predpisov. Poklicno etični kodeksi vzpostavljajo etična merila pri pripadnosti določeni poklicni skupini. Kodeks javnih uslužbencev uslužbenca v upravi usmerja v smeri, da bo njihovo delovanje etično in moralno do njih samih, do drugih in do organizacijskih enot, v katerih delujejo. Tako je za zakonito delovanje policije uporaba moralnih načel ne le potrebna, ampak tudi nujna. Ob upoštevanju navedenega postane policijsko ravnanje legitimno, pravno nesporno, moralno in etično in pri ljudeh sprejemljivo. Kodeks policijske etike policiste in policistke (v nadaljevanju policiste) zavezuje k moralnemu in etičnemu ravnanju, ki s tem postaja hkrati vestno in odgovorno, torej profesionalno. Etika javnih uslužbencev proučuje moralo, policijska etika pa moralo, moralna načela in moralno odločanje policistov pri opravljanju njihovega poklica. Skozi analizo bom ugotavljala prednosti in slabosti etičnega in moralnega obnašanja policistov! V diplomskem delu bom skozi delo policistov ugotovila dejansko stanje etičnosti na izbrani policijski postaji. O etiki se danes namreč govori žal le, kadar gre za ugotovitve v zvezi nepravilnostmi, kot so kršitev zakonodaje, zlorabo oblasti, korupcijo javnih uslužbencev pri njihovem delu ipd.

Namen diplomskega dela je ugotoviti in prikazati pomen etike in morale pri opravljanju dela policistov, njihovo poznavanje Kodeksa policijske etike in njihove medsebojne odnose pri opravljanju njihovega dela. Predstavila bom moralna pravila, ki so za razliko od pravnih manj razvidna, z upoštevanjem razuma in vesti pa so lahko jasno izražena. Neupoštevanje le-teh pa policijo postavi v slab vzgled v očeh državljanov. Preučila bom vpliv in pomen vrednot, ki vplivajo na etično obnašanje policistov.

V diplomskem delu bom predstavila v uvodu obravnavano temo, namen in cilj diplomske naloge, metodo dela in strukturo diplomskega dela. V drugem delu bom obrazložila pojma etike in morale, v tretjem delu bom predstavila vlogo obeh pojmov v policiji. Četrto poglavje bo obrazložilo pomen in nastanek policijskega kodeksa slovenske policije. Peto poglavje bo vsebovalo anketo med policisti na policijski postaji (metodologija dela, predstavitev vprašalnika, opis postopka). Šesto poglavje bo analiza rezultatov anketnega vprašalnika in sedmo poglavje zaključek diplomskega dela.

Za poglobljeno izdelavo diplomske naloge bom uporabila metodo kvalitativnega raziskovanja, in sicer anketo, ki je tudi najpogostejši način zbiranja podatkov. Z anketo bom zbirala podatke z vprašalnikom, torej bom nastopala v vlogi anketarja, na drug strani bo anketiranec – policist, ki bo odgovarjal na moja vprašanja o etiki v policiji. Izvajala bom obliko pisne ankete. Vprašalnik bo zaprtega tipa (anketiranec izbira med več možnimi odgovori).

V diplomskem delu bom potrdila tri in ovrgla dve hipotezi:

1. Anketirani so seznanjeni z vsebino Kodeksa policijske etike.
2. Kodeks policijske etike je anketiranim v pomoč, ko pridejo v etično dilemo.
3. Nadrejeni s svojimi odločitvami in vplivom podrejene silijo v etične dileme.

4. Občani mestne občine Maribor pri postopkih, obravnavanih s strani policistov, niso zaznali nenačelnosti, nedoslednosti, nepravičnosti, nestrokovnosti.
5. Občani mestne občine Maribor pričakujejo večjo vljudnost in korektnost od anketirancev.

2 POJEM ETIKE IN MORALE

Med vprašanji, ki vznemirjajo človeka, so tudi moralna vprašanja, kot so: kaj moramo narediti, kaj je prav in kaj je naša dolžnost? V teh trenutkih lahko gre za velike in usodne izbire, ki pripeljejo do usode človeških življenj. V teh primerih je ospredju potreba po moralnem spoznanju. Tako človeku nikoli ni vseeno, ali ravna prav ali ne, torej je naša temeljna skrb moralna kakovost naših dejanj. Človek mora ravnati po svoji osebni in odgovorni izbiri in se tako sam odločiti, kako bo ravnal in ukrepal v določenem primeru. Ustvariti si mora osebno moralno stališče (Stres, 1999, str. 5).

Ob ustvarjanju osebnega moralnega stališča pa človek ne sme prezreti moralna izročila in splošno sprejeta pravila. Ob določenih situacijah se tako človek ne bo rabil vedno znova spraševati, kaj je prav in kaj ne, ampak se bo ravnal po svoji vesti in svoji pameti.

Pojem morala označuje določeno in konkretno vsoto pravil in norm človekovega ravnanja, ki veljajo za brezpogojno obvezna in obče veljavna. V zgodovinskih trenutkih pri različnih družbenih skupinah zaznamo različna moralna navodila, za katera pa pripadna skupina meni, da so obče veljavna in brezpogojna.

V vsakdanjem pogovornem jeziku moralo imenujejo tudi etika. Ker beseda morala spominja na krščansko moralo, izraz etika uporabljajo v krogih, kjer bi moralnost odrezali od religioznosti. Izvirno med moralo in etiko ni razlike, etika ima grški izvir, morala latinskega, vsak v svojem jeziku pomenita isto. *Ethos* pomeni navadno ali stalno bivališče, deželo, navado, šege. *Mos* pomeni značaj, ravnanje, življenje in nravi. Torej imata izraza po svojem izvoru enak pomen, z razliko, da beseda morala bolj poudarja vidik dolžnosti in zapovedi. Tisto, kar je etično dobro, je moralno obvezno. Etika in morala drug drugo potrebujeta in se dopolnjujeta, saj etika nastopa kot zavest o moralnih vrednotah in moralnem dobrem, morala pa kot zavest o obveznostih in konkretnih dolžnostih (Stres, 1999, str. 10, 11).

Pojma etika in morala nastopata v literaturah vsak zase in hkrati povezano. Kljub izvirno enakemu pomenu pa med besedama obstajajo razlike. Izraz morala označuje določena življenjska pravila, vsoto zapovedi, prepovedi in vedenjskih norm, izraz etika pa človekovo moralno zavest in filozofsko panogo, ki razlaga in utemeljuje moralnost na splošno. Torej etike in morale ne smemo enačiti, čeprav je to iz izvirnega vidika upravičeno.

Osnovna pojma morala in etika ponazarjata moralne vrednote in moralno integriteto človeka kot posameznika in kot subjekta v družbi. Odnosi v družbeno različno oblikovanih strukturah vsebujejo določena pravila ravnanj, navad, idealov, ki se jim morajo pripadniki teh struktur podrediti in prilagoditi. Tem pravilom pravimo moralne norme, za katere pa znanstveniki trdijo, da predstavljajo vmesni člen v odnosih v družbi, da regulirajo odnose v družbenih strukturah, ustvarjajo ravnovesje v odnosih, da reagirajo na posamezne pojave in vrednotijo primernost posameznikovega ravnanja v skupini, ki ji pripada (Boštic, 2000, str. 16).

Etika je veja filozofije, ki preučuje moralna načela in moralno obnašanje. Za pravilno opredelitev etike je potrebno razumeti pomen besede morala. Morala v družbi, političnih sistemih in pravnih organizacijah obravnava dobro in slabo znotraj teh struktur. Določene pomembne vrednote, pomembne za pripadnike posameznih delov družbe, predstavlja morala (Boštič in dr., 1997, str. 15).

»Morala; skupek predpisov, norm, vrednot, idealov ipd., ki so sankcionirani s posebno notranjo, subjektivno sankcijo, katero subjekt, oseba, posameznik »uporablja« na samem sebi zaradi morebitnega kršenja omenjenih npravstvenih postavk. Morala je toliko bolj učinkovita, kolikor bolj je ponotranjena, kolikor bolj jo oseba (p)osvoji« (Sruk, 1999, str. 305).

»Etika; filozofska disciplina ali panoga, ki se ukvarja s tematiko človeškega hotenja in ravnanja z vidika dobrega iz zlega, moralnega in nemoralnega. Etika je teoretična filozofska refleksija o npravnosti, o pojavih in procesih, ki so moralno relevantni. Glede na dve poglavitni vrsti svojih nalog se deli na dve področji, na teoretično in na praktično normativno etiko. Za kaj v bistvu gre? Če nam prva npr. pojasnjuje, kaj je moralna sodba, druga moralno sodi. Če prva ugotavlja, kaj je moralna opredelitev, druga moralno opredeljuje« (Sruk, 1999, str. 138).

Etične norme nam pomagajo, da presodimo in ovrednotimo določeno moralno ali nemoralno ravnanje. Če jih upoštevamo, ustvarjamo moralno, če jih kršimo, pa nemoralno situacijo.

Etika nam daje odgovore na vprašanja, kako živeti. Odgovori pa so različni, saj ljudje dajejo različnim stvarem različni prednostni vrstni red. Medtem ko je za ene najpomembnejša svoboda, drugim pomeni največ denar ali zdravje, tretji zagovarjajo pomembnost religije.

Etiko delimo na zasebno, ki proučuje posameznikovo osebno, zasebno delovanje, in družbeno etiko, ki obravnava odnose med posameznikom in družbo.

Zasebna etika razjasnjuje dolžnosti človeka do samega sebe. Posameznik si ob izpolnjevanju svojih dolžnosti mora svobodno in v skladu s svojo vestjo prizadevati za popolnost. Za svoje telo je dolžan skrbeti sam, tako da ohranja življenje in se izogiba nevarnostim (Rot, 1997, str. 36).

Omeniti moramo etični relativizem. To je prepričanje, da so lahko dejanja v določeni situaciji nemoralna, v drugi pa postanejo moralna (Denhardt, 1991, str. 102).

Človek je svoboden, kar pomeni, da sprejema odgovornost za dejanja, za katera se sam odloči! Iz dneva v dan se izpopolnjuje, zato ustvarja tudi napake. Tako lahko slišimo o morilcih, tatovih. Vest je tista vrednota, ki nam narekuje, kako ravnati in kako se odločati v različnih življenjskih situacijah. Velikokrat lahko ob nepravilnih odločitvah slišimo pripombo »vest me peče«, pripombo, s katero je posameznik želel povedati, da njegova odločitev ni bila pravilna, torej se ni odločil v skladu moralnimi navodili, ki jih je sprejel ali

od narave ali preko procesa vzgoje staršev. Da ravnamo po vesti, mora biti izpoljenih kar nekaj pogojev, med njimi zdrav razum, dobre navade, vzgoja ... Tako kombinacija obeh, razuma in vesti, definirata in povesta, kaj je dobro in kaj ne. Pri vzgoji imajo pomembno vlogo družina, šola, ožja in tudi širša družba. Vzgoja je spreminjanje samega sebe, dopolnjevanje samega sebe z realnostjo.

2.1 OPREDELITEV ETIKE

Etika je filozofski nauk o nramnosti, o dobrem in zlu. Razumemo jo lahko kot filozofsko disciplino, ki raziskuje temeljne kriterije moralnega vrednotenja, pa tudi splošno utemeljitev in izvor morale, je skupek moralnih principov. Po nekaterih filozofih pa je etika filozofska disciplina, ki se ukvarja s tematiko človeškega hotenja in ravnanja z vidika dobrega in zlega, moralnega in nemoralnega (sl.wikipedia.org).

Beseda etika izhaja iz grške besede *ethos*, ki pomeni značaj, običaj. Izvira iz stare Grčije, Kitajske in Indije, njena začetnika sta Sokrat in Platon, ustanovitelj etičnega sistema pa je Aristotel. Pojem etika se povezuje s pojmom morala. Pojma nimata enotnih definicij, saj se spreminjata tako glede časa kot glede prostora. Etika je filozofski nauk, morala pa oblika dejavnosti, predpisov in norm, tudi nenapisanih pravil, ki usmerjajo delovanje skupnosti in posameznika.

Sruk (1999, str. 138) definira etiko kot filozofsko disciplino ali panogo, ki se ukvarja s tematiko človeškega hotenja in ravnanja z vidika dobrega in zlega, moralnega in nemoralnega. Glede na svoji bistveni nalogi se deli na dve področji – na teoretično in na praktično normativno etiko. Če nam prva pojasnjuje moralno sodbo, druga moralno sodi. Če prva ugotavlja moralno opredelitev, druga moralno opredeljuje. Medtem ko prva raziskuje vlogo karakterja, namere cilja, motiva in ravnanja človeka, druga določa, kakšen značaj, kakšna pobuda, namera cilj in delovanje je moralno pozitivno.

Tudi empirične znanosti, sociologija, socialna antropologija in psihologija, se v zadnjih desetletjih ukvarjajo z moralno etično problematiko, zato je treba nenehno razmejevati med filozofskim (etičnim) in posebnim znanstvenim obravnavanjem nramnosti (Sruk, 1999, str. 138, 139). S preučevanjem etike so se ukvarjali mnogi avtorji. Vsem pa je bilo izhodišče, da je etika merilo ravnanja v družbi.

»Smoter etike je opredeliti in uveljaviti najvišje dobro, h kateremu teži tako vsak človek kot posameznik, kakor tudi družba kot skupnost teh posameznikov, to najvišje dobro pa je srečnost.« (Aristotel, 1994, str. 20).

»Etiko opredeljujemo kot seznam načel, često opredeljenih v obliki kodeksov, ki učinkujejo kot vodilo ravnanja – kaj se šteje v določenem družbenem okolju za pravilno in kaj za napačno dejanje« (Brejč, 2000, str. 66).

»Morala zadeva dobro in slabo znotraj posameznih struktur ter predstavlja določene vrednote, ki so za pripadnike posameznih struktur v družbi pomembne in se odražajo v pravilih in ravnanjih« (Boštich, 2000).

Dennis F. Thompson piše, da obstajata dve teoriji, ki zanikata obstoj upravne etike. Etika nevtralnosti razlaga, da uslužbenci oblikujejo svojo odločitve v imenu drugih. Etika strukture pa razlaga, da so za oblikovanje, razvoj in izvajanje javnih politiki odgovorne organizacije in ne posameznik (Shafritz, 1997, str. 606).

2.2 OPREDELITEV MORALE IN MORALNA FILOZOFIJA

»Moralo lahko opredelimo kot določeno in konkretno vsoto pravil in norm človekovega ravnanja. Ta pravila veljajo za brezpogojno obvezna in obče veljavna« (Stres, 1999, str. 10).

Eden najpomembnejših filozofov morale je nemški filozof Immanuel Kant. Označujejo ga za začetnika t. i. nemške klasične filozofije. Zagovarjal je razdvojenost ljudi, in sicer da smo del narave in hkrati racionalna bitja. Moralna pravila vidi kot nekaj absolutnega, univerzalnega in nespremenljivega. Moralo enači z naravnim pravom, moralna vprašanja pa uvršča med tista, ki so za človeka bistvena in odločilna. Ta so: 1. Kaj moram vedeti? 2. Kaj moram storiti? 3. Kaj smem upati?

S prvim vprašanjem se ukvarja epistemologija, filozofska veda o naravi in veljavnosti človekovega spoznanja. Drugo vprašanje preučuje človekovo pravilno delovanje, tretje vprašanje se navezuje na prvi dve vprašanji, njegov odgovor je odvisen od odgovora prvega in drugega vprašanja.

Filozofska obravnava moralnosti je potrebna, saj človek pri upoštevanju moralnih pravil le teh ne upošteva na slepo, temveč hoče dognati njihovo notranjo utemeljenost, upravičenost in moralnost na splošno. Tako imamo novo vedo, ki ne preučuje moralne zapovedi in dolžnosti, ampak človeka kot moralno in odgovorno bitje, metodologijo, po kateri lahko ugotovimo, kaj je moralno dobro in prav in kaj ni. To vedo imenujemo etika ali filozofija morale (Stres, 1999, str. 13).

3 PREDSTAVITEV POLICIJE

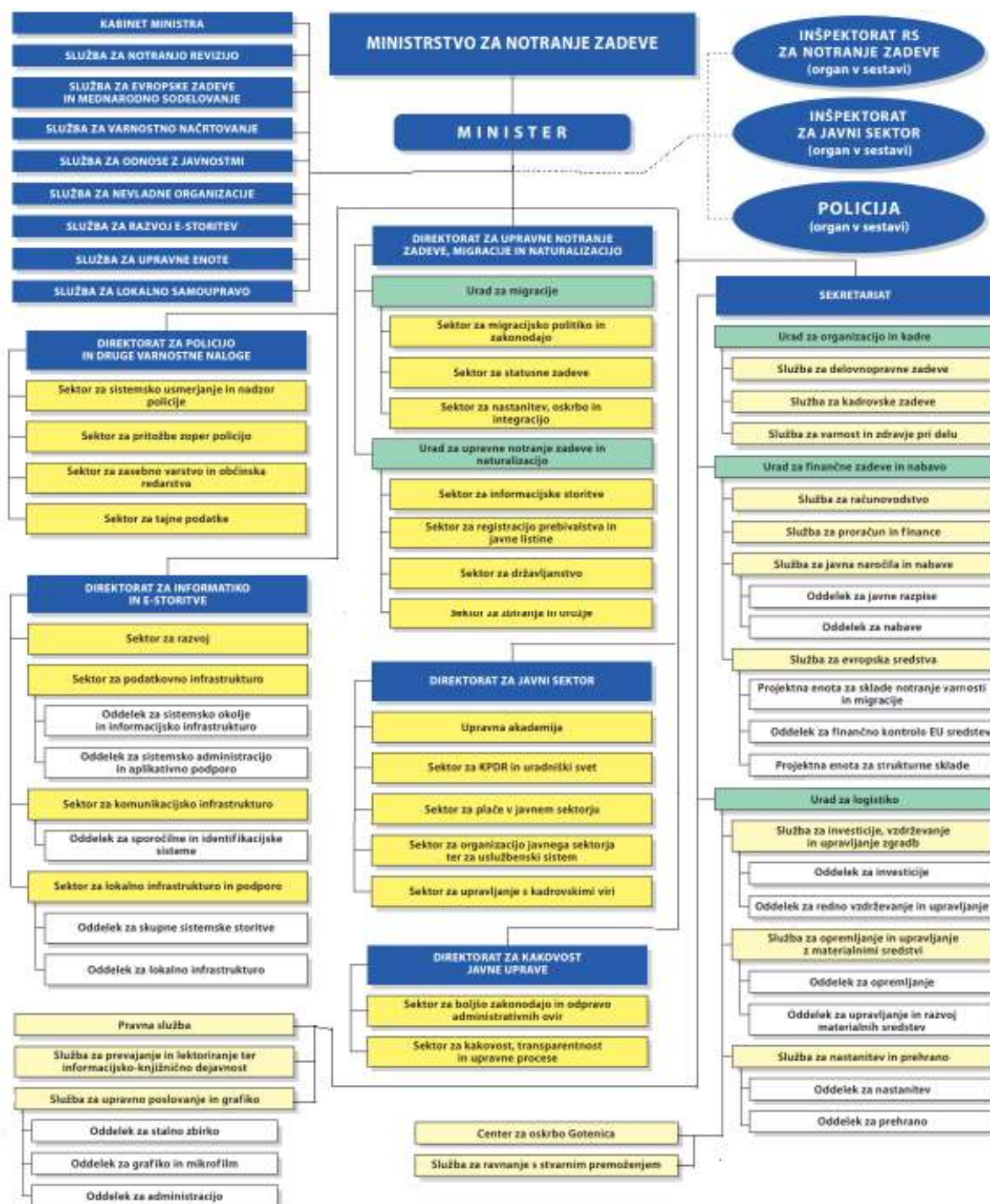
Slovenska policija je z Zakonom o policiji, v veljavo je stopil 18. julija 1998, postala organ v sestavi Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije. Ta moderna in po evropskih merilih oblikovana policijska organizacija je pridobila samostojnost, ob tem da ministrstvo določa razvojne, organizacijske, kadrovske in druge temeljne usmeritve za njeno delo, skrbi za njeno finančno poslovanje, koordinira in usklajuje policijski informacijski in telekomunikacijski sistem ter usmerja in nadzira izvajanje nalog policije.

Slovenska policija je v Temeljnih usmeritvah za pripravo srednjeročnega načrta razvoja in dela policije za obdobje 2013-2013 v III. poglavju z naslovom VIZIJA, POSLANSTVO, VREDNOTE zapisala, da bo zagotavljala: varovanje in spoštovanje človekovih pravih in svoboščin; zakonitost, profesionalnost in neodvisnost, integriteto, preglednost in pripadnost poklicu.

Policija s svojim delovanjem vsakodnevno vpliva na življenje državljanek in državljanov, predvsem, ko se pojavljajo kot stranke v postopkih, bodisi kot oškodovanci ali kot kršitelji predpisov. Policija kot organ s svojimi uslužbenci vsakodnevno posega v človekove pravice in temeljne svoboščine s hkratnim zagotovitvijo, da ne bi bile nezakonito ali protipravno kršene. Policisti tako niso le izvajalci veljavnega pravnega sistema, ki je marsikdaj strog in neizprosni, temveč mora delovanje policije vsebovati tudi vzor etičnega in moralnega vedenja (Žaberl, 2000, str. 188).

V policiji je konec leta 2012 bilo zasedenih 8.488 delovnih mest, kar pomeni, da je bil kadrovski načrt zapolnjen v 92,00 odstotkih. V zadnjih petih letih se je število zaposlenih zmanjšalo iz 9.300 na 8.488. 1. 3. 2013 je bilo v policiji zaposlenih 8.414 ljudi.

Slika 1: Organigram MNZ

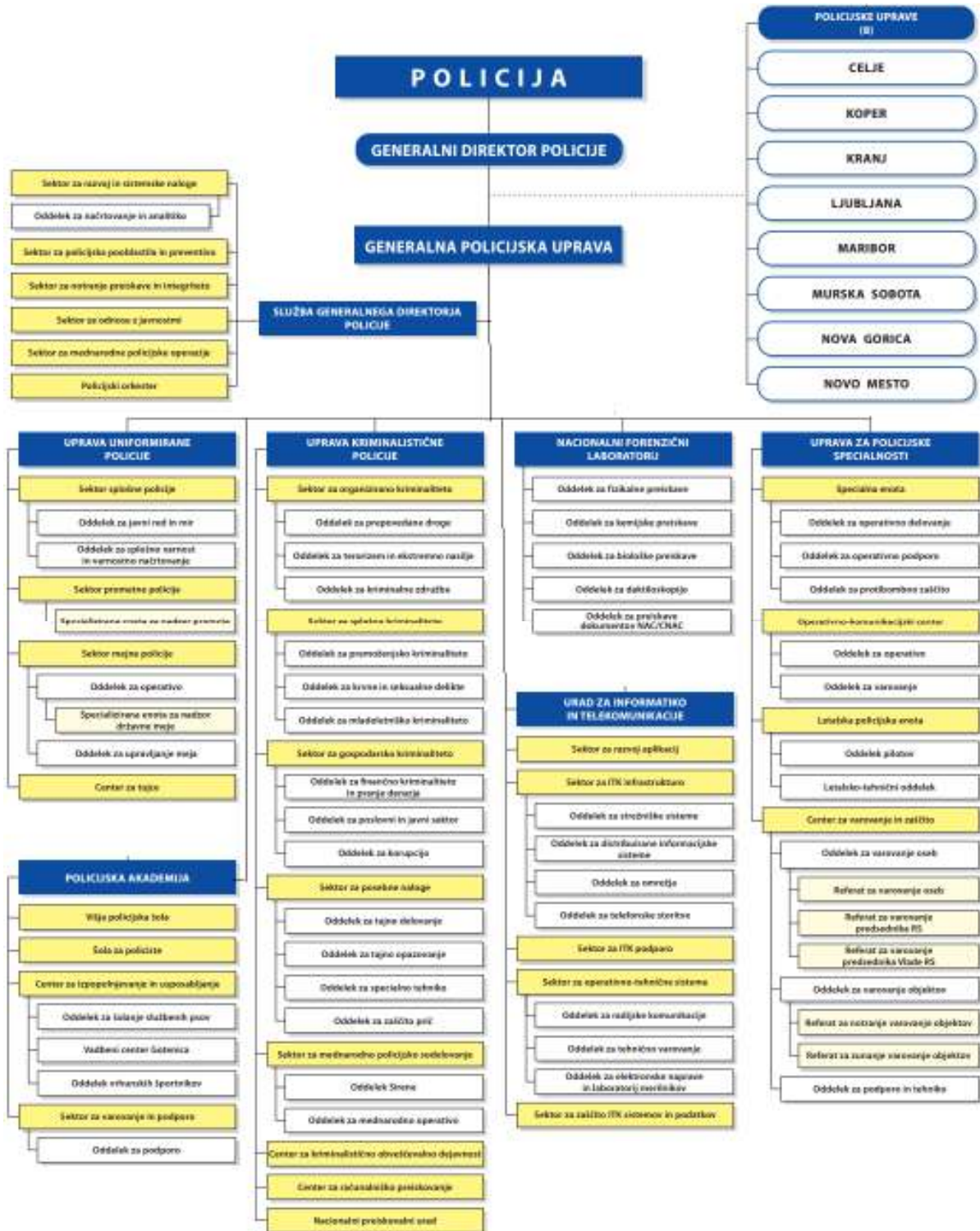
Vir: portal Policija (2013)

3.1 ORGANIZIRANOST POLICIJE

Policija kot organ v sestavi Ministrstva za notranje zadeve opravlja svoje naloge na treh ravneh: državni, regionalni in lokalni ravni. Organizacijsko jo sestavljajo: generalna policijska uprava, policijske uprave in policijske postaje. Generalni direktor policije vodi

policijo in delo generalne policijske uprave, izdaja navodila, pravila in druge interne akte in pooblašča direktorje policijskih uprav za izvrševanje posameznih nalog na področju upravljanja kadrovskih virov.

Slika 2: Organigram Policije

Vir: portal Policija (2013)

Generalna policijska uprava je sestavljena iz notranjih organizacijskih enot, ki načrtujejo, organizirajo, usmerjajo in nadzorujejo področje dela celotne policije, v skladu s 3. členom Zakona o policiji opravljajo naloge policije, spremljajo, proučujejo in pripravljajo analize, poročila in druge skladne predloge za odločanje, pripravljajo zakonske in podzakonske predpise s področja policijskega dela.

Notranje organizacijske enote Generalne policijske uprave:

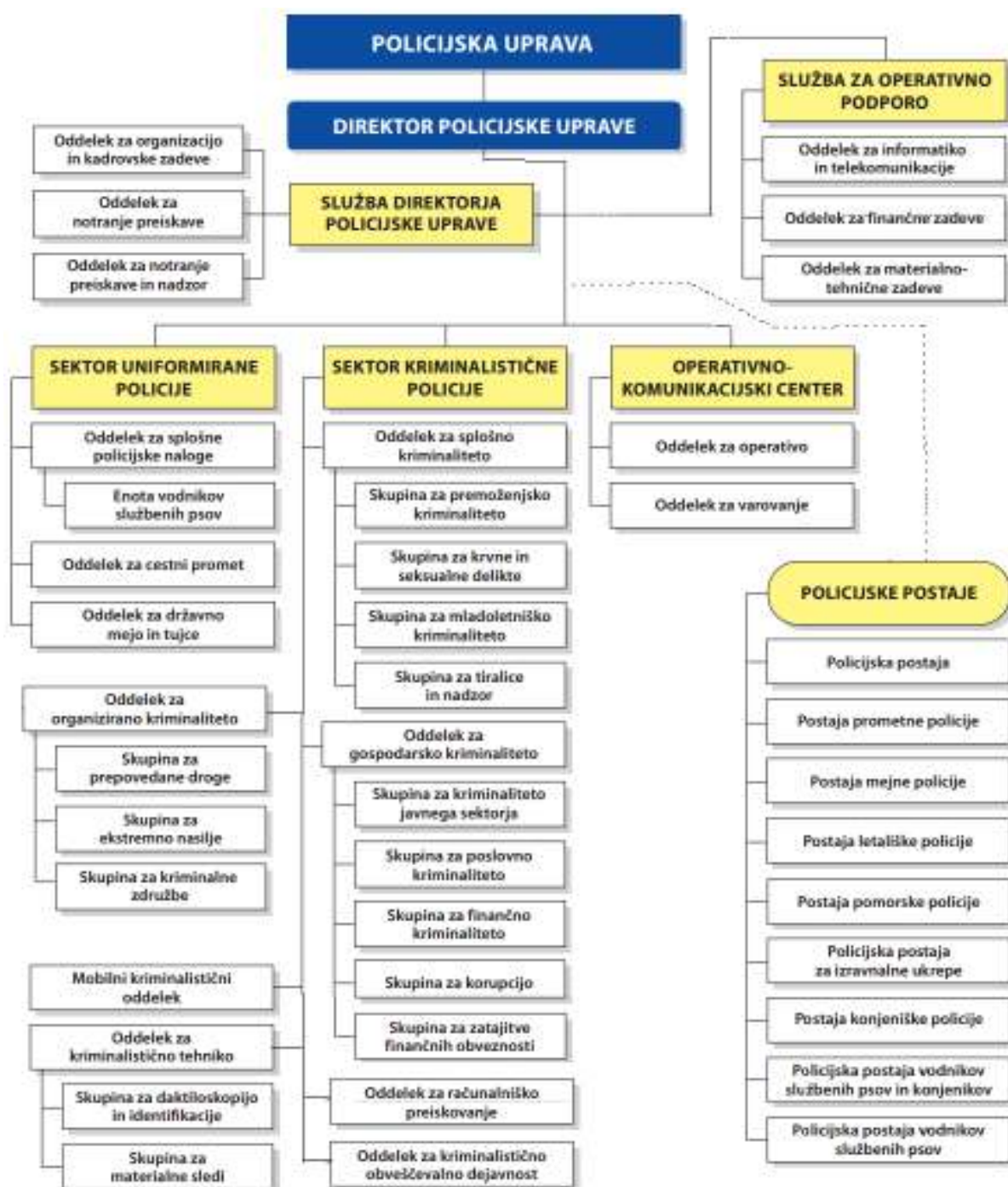
- Služba generalnega direktorja policije,
- Uprava uniformirane policije,
- Uprava kriminalistične policije,
- Nacionalni forenzični laboratorij,
- Uprava za policijske specialnosti,
- Policijska akademija,
- Urad za informatiko in telekomunikacije.

Osem policijskih uprav na regijski ravni skrbi za varnost ljudi in njihovega premoženja. Vsako policijsko upravo vodi direktor, imenuje in razrešuje ga minister na predlog generalnega direktorja policije.

Policijske uprave:

- Policijska uprava Celje,
- Policijska uprava Koper,
- Policijska uprava Kranj,
- Policijska uprava Ljubljana,
- Policijska uprava Maribor,
- Policijska uprava Murska Sobota,
- Policijska uprava Nova Gorica,
- Policijska uprava Novo Mesto.

Slika 3: Organigram Policijske uprave

Vir: portal Policija (2013)

Policijske postaje delujejo v okvirju posamezne policijske uprave in opravljajo naloge policije na določenem območju. Policijsko postajo vodi komandir, ki organizira, usmerja, načrtuje in nadzoruje opravljanje dela, ki so v pristojnosti policijske postaje. Komandir odloča v skladu z zakoni in pooblastili, ki mu jih prenese direktor policijske uprave, kateremu je komandir tudi odgovoren.

Policija izvaja svojo dejavnost na območju ene ali več občin, razdeljenem na policijske okoliše. Vodje policijskih okolišev zagotavljajo razne oblike pomoči, opravljajo preventivno dejavnost, sodelujejo z državljani, organi lokalne oblasti, podjetji in drugimi subjekti.

Policijske postaje na določenem območju ali za določeno področje dela policijske uprave so:

- policijska postaja,
- postaja prometne policije,
- postaja mejne policije,
- postaja pomorske policije,
- postaja konjeniške policije,
- postaja vodnikov službenih psov,
- policijska postaja za izravnalne ukrepe,
- postaja letališke policije in postaja železniške policije (ukinjena 14.10.2007).

3.2 NALOGE POLICIJE

Temeljna prioriteta policije je skrb za ohranjanje pravne države in za pravilno uzakonjen in vzpostavljen pravni red države. Ni pomembno le to, da se funkcija izvršuje, ampak to, kako se izvršuje (Novak, 2007, str. 2).

Kakovost policijskega dela sestavljajo trije dejavniki: zakonitost, strokovnost in etičnost. Zakonitost pomeni, da je policijsko delovanje skladno s pravom in pravnim redom. Zakonitost dopolnjuje drugi dejavnik – strokovnost, ki govori o tem, da je naloga policista opravljena s pravili stroke. Naloga policista je opravljena, kadar sta izpolnjena omenjena dejavnika, naloga bo pa opravljena odlično, kadar bo dopolnjena skladno z normami policijske poklicne etike (Novak, 2007, str. 3).

Naloga policije, ki izhajajo iz njenih temeljnih dolžnosti (ZNPPol, 4. člen):

- varovanje življenja, osebne varnosti in premoženja ljudi,
- preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, prekrškov, odkrivanje in prijemanje storilcev kaznivih dejanj in prekrškov, drugih iskanih ali pogrešanih oseb ter njihovo izročanje pristojnim organom in zbiranje dokazov ter raziskovanje okoliščin, ki so pomembne za ugotovitev premoženjske koristi, ki izvira iz kaznivih dejanj in prekrškov
- vzdrževanje javnega reda,
- nadzor in urejanje prometa na javnih cestah in nekategoriziranih cestah, ki so dane v uporabo za javni promet,
- nadzor državne meje,
- naloge v zvezi z gibanjem in prebivanjem tujcev,
- varovanje določenih oseb, prostorov, objektov in okolišev objektov, in če z zakonom ni določeno drugače, varovanje določenih delovnih mest in tajnosti podatkov državnih organov,
- naloge ob naravnih in drugih nesrečah,
- druge naloge, določene v tem zakonu in drugih predpisih skladu z zakonom.

Omenjene naloge izvajajo uniformirana in klasična policija ter specializirane enote policije oz. policijske enote, ki so organizirane na ravni generalne policijske uprave, policijskih uprav in policijskih postaj.

Policija ob izvajanju nalog s področja varnosti cestnega prometa, kriminalitete, zagotavljanja javnega reda in miru in varovanja državne meje skrbi za izboljšanje varnostnih razmer, s prizadevanjem za visoko stopnjo varnosti. Pri izvajanju navedenih nalog si prizadeva za tesnejše sodelovanje z državljanji in državljkami. Policijske postaje in policijske uprave v okviru svojih pristojnosti na osnovi 21. člena Zakona o policiji sodelujejo z organi lokalnih skupnosti na področjih, ki se nanašajo na izboljšanje varnosti v lokalni skupnosti.

Policisti smejo na podlagi Zakona o nalogah in pooblastilih policije pri opravljanju policijskih nalog (ZNPPol, 33. člen): zbirati obvestila, vabiti, opozarjati, ukazovati, ugotavljati identiteto oseb in izvajati identifikacijski postopek, iskati osebe, izvajati prikrito evidentiranje in namensko kontrolo, izvajati prepoznavo oseb po fotografijah, izdelovati fotorobote, izvajati poligrafski postopek, postavljati cestne zapore z blokadnimi točkami, uporabljati tuja prevozna sredstva, sredstva za zveze ali druga sredstva, opravljati varnostne preglede, opravljati preglede oseb, vstopati v tuja stanovanja in v druge prostore, zasegati predmete, opravljati protiteroristične preglede, začasno omejevati gibanje oseb, privedi osebe, prepovedati približevanje določeni osebi, kraju ali območju, prepovedati udeležbo na športnih prireditvah, prekiniti potovanje, pridržati osebe, uporabljati prisilna sredstva, varnostno preverjati osebe, izvajati akreditacijski postopek.

3.2.1 POKLICNA ETIKA

V vsakdanjem življenju znotraj vsake organizirane družbe obstaja več vrst etik in moral, katerih avtorji in nosilci so posamezniki, ki tvorijo to družbo. Iz tega izhajamo tudi, da znotraj posameznih poklicev prihaja do najrazličnejših moral in etik, ki so zapisana v poklicno-etičnih kodeksih.

Vsak, ki nastopi delo, je seznanjen s spiskom prepovedi in zapovedi, ki jih mora upoštevati na svojem delovnem mestu. To so pravne norme, ki prisilno urejajo delovanje posameznikov. Omenjena zapisana pravila spremlja še vrsta drugih nezapisanih pravil, ki izpopolnjujejo podobo delovnih mest. Višja je funkcija ali poklic posameznika, več takih pravil velja zanj. Če so pravila jasna, je upoštevanje teh pri vsakodnevnih nalogah enostavna naloga. Če pravila za vedenje in delo niso jasna, težave postanejo neobvladljive. Vsak poklic s sabo nosi več kot le izpolnjevanje pravnih norm. Govorimo o dodatnih, moralnih in etičnih normah. Razvile so se najprej v ustnem, nato v pisnem izročilu, prispevale so in še vedno prispevajo k javnem profiliranju vsakega od poklicev. Tudi v Sloveniji je vrsta poklicev sprejela svoje etične kodekse za svoje lastno ravnanje. Vsebinsko se slovenski etični kodeksi lahko primerjajo s kodeksi najbolj razvitih držav, žal pa njihovi uporabniki ne poznajo v zadostni meri njihove vsebine. Zato sta se Združenje seniorjev Slovenije in Agencija za management odločila, da bosta zbrala slovenske etične kodekse najbolj izpostavljenih poklicev. Objava teh na enem mestu omogoča poleg

seznanjenja z njihovo vsebino tudi medsebojne primerjave in izboljšave (Združenje seniorjev Slovenije - managerjev in strokovnjakov, 2002, str. 5).

Poklicno etiko lahko pojmuje tudi kot sistem moralnih pravil za ravnanje ljudi, ki opravljajo določen o vrsto poklica. Pravila skrbijo za sankcioniranje poklicnih moralnih pravil določene poklicne skupine organizacije in združenja. Pravila poklicne etike izhajajo iz splošne morale in jo prilagajajo posebnemu področju človekove dejavnosti. Še posebej pa je pomembna poklicna etika za opravljanje tistih poklicev, od katerih sta odvisna človekovo življenje in svoboda. Moralna pravila, zbrana v posebnih zbirkah, imenujemo kodeksi (Žaberl, 2001, str. 34).

Zaupanje ljudi v strokovno, profesionalno opravljanje poklica se povečuje, če posameznik pri opravljanju svojega poklica deluje skladno z normami poklicne etike. V nekaterih poklicih pripadniki določenega poklica pred opravljanjem le-tega podajo svečano izjavo, da bodo spoštovali norme poklicne etike.

V vsakdanjem življenju veljajo običajna moralna pravila, na delovnih mestih pa veljajo točno opredeljena pravila obnašanja. Za javne uslužbence veljajo zato, ker so ljudje svoje blagostanje prepustili posameznim poklicnim uslužbencem. Ta pravna pravila so jasno in nedvoumna zapisana v obliki pravnih norm za opravljanje določenih poklicev in funkcij. Ta zapisana pravila spremlja še vrsta drugih pravil, kjer običajno niso bila zapisana. Te dodatne etične in moralne norme zaokrožujejo podobo posameznih delovnih mest ali funkcij, plemenitijo poklice in jim s navedenimi dajejo pomen in dušo (Kos, 2002).

Povprečna, dogovorjena, kompromisna pravila predstavljajo poklicno-etični kodeksi različnih poklicev (tudi policijskega). Gre za kompromis med moralnimi vrednotami posameznikov v določenem poklicu, času in prostoru. Posamezniku pomagajo pri oblikovanju etičnih načel, po katerih se lahko ravna in jih upoštevajo pri svojem ravnanju. Kodeksi obsegajo tudi določbe, ki upoštevajo tudi individualne vrednote in vest posameznika. S tem pravila kodeksov upoštevajo tudi moralne zadržke posameznika v morebitni povezavi z določbami kodeksov (Šelih, 2001).

Različne poklicne skupine imajo oblikovane lastne kodekse. Tako je tudi slovenska policija l. 1992 oblikovala lastni kodeks, in sicer Kodeks policijske etike, ki je izhodišče za približevanje dejstvu, da postane človek človeku človek, policist policistu policist in prijatelj prijatelju prijatelj.

3.2.2 ETIKA V POLICIJSKEM POKLICU

Policist se pri opravljanju svojega dela vsakodnevno srečuje z ljudmi. Policist v službi ima v odnosu do ljudi javno pravni značaj. Kadar ukrepa zoper storilce kaznivih dejanj, bi naj bil nepopustljiv, nekompromisen in učinkovit, zoper osebe, ki storijo prekršek majhnega pomena, pa tolerant in potrpežljiv. Tako je policistov uspeh pri opravljanju nalog odvisen od pomoči in sodelovanja državljanov. Za to pa si mora pridobiti njihovo zaupanje, spoštovanje in priznavanje dela. Policist pri postopku državljanke vika, tikanje državljanji sprejmejo kot omalovažujoče.

Pri poučevanju policistov je eden od glavnih učnih ciljev policiste pripeljati do odličnosti, odličen policist pa je tisti, ki dela pravo stvar, na pravi način ob pravem času in iz pravih razlogov. Tako razume policist policijsko etiko kot okvir, v katerem še sme delovati, da je delovanje ne samo normativno, ampak tudi dopustno in etično ne samo v poklicnem, ampak tudi v zasebnem življenju (Pagon in dr., 2003, str. 127).

Etika kot veda filozofije se ukvarja z analizo moralnih principov in moralnega ravnanja. Zato etiko opredeljujejo na široko. Glede moralnosti pa imamo različne odgovore. Splošno rečeno se morala ukvarja s tistimi praksami in aktivnostmi, ki jih razumemo ali kot pravilne ali pa kot napačne. Poleg tega se ukvarja tudi z vrednotami, ki izhajajo iz proučevanih praks in aktivnosti. Morala pa vključuje tudi pravila vedenja v točno določenih situacijah. Tako je etika akcijsko usmerjena in se ukvarja s procesom, s katerim ločuje pravilno od napačnega. Pomembna značilnost etike je tudi, da za določanje ustreznega načina delovanja uporablja razum (Pagon in dr., 2003, str. 81).

Ugotovili smo, da je etiko in moralo možno opredeliti različno. Nekateri avtorji pa ju kljub temu uporabljajo kot sinonima. Za razumevanje etično in moralno ustreznega obnašanja policistov moramo poznati razlike med njima. To je pomembno zato, ker etika poudarja aktivno vključevanje policista v iskanje moralno ustreznih odločitev in stališč. Tu je pomembno troje (Pagon in dr., 2003, str. 82):

- policista usmerja v delovanje,
- zahteva uporabo razuma pri odločanju,
- vzpodbuja policista k iskanju nasvetov za ustrezno delovanje.

Na etiko policijskega dela vplivajo tudi dejavniki iz okolja (Pagon in dr., 2003, str. 83):

- osebna etika,
- organizacijska etika,
- etika v okolju.

Na etično ravnanje policista vpliva osebna etika, ki jo v največji meri oblikuje družina, njegovi vrstniki in pretekle izkušnje. Pomembni so tudi situacijski dejavniki. Organizacijski vplivi izhajajo iz kodeksov etike ter načina discipliniranja zaposlenih. Organizacijska etika zaposlenih v javnem sektorju se navezuje na lojalnost in poslušnost. V kodeksih etike policisti vidijo minimalne standarde etičnega vedenja pričakovanega od njih. Hkrati so vodilo za disciplinske ukrepe, če kdo krši določila kodeksa. Upoštevati moramo, da lahko zakonodajalci sprejmejo preveč zakonov in pravil, ki policiste onemogočajo v tolikšni meri, da niso več sposobni izvajati sprejetih politik in si tako pravila prikrojijo po svoje, kar vodi k neetičnemu ravnanju (Pagon in dr., 2003, str. 83–85).

Vedeti moramo, da vseh možnih situacij policijskega dela ni možno normirati, saj so določena vrednostna dejanja policista take narave, da jih je mogoče urejati le z usmeritvami in napotili. Takšne situacije so urejene s policijsko etiko. Takšne in podobne situacije so urejene s policijsko etiko. V modernih evropskih policijah dentologija policijskega dela pomeni, da gre za proučevanje policijskega ukrepanja in izvajanja

pooblastil. Proučujejo situacije konfliktnih razmerij med policisti in osebami v postopku in poudarjajo razrešitev situacij, ki primere umirjajo (Žaberl, 2001, str. 34).

Za etično ravnanje v določenem poklicu so odločilne determinante v človekovi osebnosti. Družbene okoliščine so ugodno okolje s katerimi se spodbuja uresničevanje etičnega ravnanja na temelju osebnostnih vzgibov, lahko pa tudi neugodne, ki zavirajo etično ravnanje. Človekova osebnost je odločilen subjekt človekovega etičnega delovanja. Še v tako ugodnem okolju, brez etične usmerjenosti, ne more priti do človekovega etičnega ravnanja. Poleg zelo trdne človekove etične osebnosti je tudi najhujši družbeni pritiski k neetičnemu ravnanju ne morejo streti (Pagon in dr., 2003, str. 129).

Z povečanimi zahtevami po vedno večji kvaliteti policijskega dela se pojavlja potreba znanj s področja socialnih veščin, katerih osnova je prav tako poklicna policijska etika. Razvoj naj bi potekal v treh smereh (Novak, 2007, str. 17):

- apliciranje spoznanj uporabne etike na policijski poklic,
- postavitve standardov etike v policiji,
- opredelitev načinov in vsebin usposabljanja iz policijske etike.

Etično pojmujeemo policijsko delovanje z visoko stopnjo moralne odgovornosti pri opravljanju dolžnosti do strank, v medsebojnih odnosih, v razmerjih navzdol in navzgor po hierarhiji policijskih statusov. Iz tega zornega kota mora etika omogočati policijsko samospoštovanje. Zato mora policijska dejavnost potekati v okviru etičnih meril in ob policijski integriteti, torej z javno sprejemljivo poklicno etiko. Vsekakor pa je uveljavljanje etičnosti v policiji odvisno tudi od tega, kako uspešno je nadzorovanje policijske dejavnosti in kakšno zavezanost čutijo policijske skupine k svoji etiki (Pečar, 2000, str. 24).

3.2.3 ETIČNA IN MORALNA ODGOVORNOST POLICISTOV

Razmerje med policijo in družbo določa pravni sistem, hkrati pa ga izvaja policija z izvajanjem nalog in pooblastil. Policist mora v mnogih primerih ukrepati hitro in učinkovito in pri tem nima časa, da bi preučil pravno stran primera. Hkrati se mora držati pooblastil, ki ga zavezujejo k moči in prisili. V takih primerih se policisti velikokrat znajdejo v moralno-etičnih dilemah.

Etična vprašanja, s katerimi se srečujejo policisti pri svojem delu, niso črno-bela. Žal pri svojem delu ne morejo uporabiti univerzalnega sprejemljivega pristopa, to pa tudi ne opravičuje nemoralnega vedenja. Tako so nekateri etični pristopi sprejemljivejši od drugih. Za ustrezno etično delovanje bo policist moral izbrati pravo izmed mnogih nasprotujočih si vrednosti. Torej bo moral izluščiti bistvo in sprejeti odločitev na podlagi razuma (Pagon in dr., 2003, str. 82).

Ključni pri opravljanju policijsko-varnostnih nalog, uporabi policijskih pooblastil, ukrepov in sredstev fizične sile je moralni občutek. Oseba brez moralnega občutka se ni sposobna ne moralno sramovati niti moralno zgražati. Taka oseba se bo lahko naučila moralnih norm in jih bo tudi ob prvi priložnosti kršila (Kečanović in dr., 2006, str. 22).

Pretežni del policistov je uniformiranih, zato jih javnost tudi prej opazi. Državljan, proti kateremu policist ukrepa, opazuje policistovo vedenje, ocenjuje njegov glas in besede. Državljan pričačujejo od policista zakonit postopek, ki mora biti hkrati v skladu s predpisanim načinom postopanja. Nezakonito in nepravilno postopanje pripelje do ovir pri policijskem postopku in upora (Žaberl, 2001, str. 33).

»Pomembno je, da se policist zaveda, da človekove pravice niso ovira njegovemu delu, da mu niso vsiljene od zunaj, ampak jih mora sprejeti kot sestavni del svojih nalog in odgovornosti« (Novak, 2007, str. 15).

Na moralne in etične dileme svojega poklica lahko ustrezno odgovorijo le ustrezno izobraženi in usposobljeni policisti. Svoje delo lahko opravlja profesionalno in v dobro skupnosti le tisti policist, ki je sposoben ustrezno rešiti moralne in etične dileme svojega poklica. Pri tem se mora zanesti na lastno intuicijo in izkušnje, seznanjen mora biti z načeli policijske etike in usposobljen za moralno sklepanje in etično odločanje, potrebuje pa predvsem jasne standarde etičnega ravnanja v svoji profesiji. Razvoj policijske etike je eden najpomembnejših korakov v smeri profesionalizacije policijske dejavnosti in najboljša protiutež deviantnosti in policijskemu kršenju človekovih pravic (Pagon in dr., 2003, str. 12).

Zakon o policiji (Uradni list RS, št. 49/1998, s spremembami in dopolnitvami) je krovni zakon za delovanje policije in v 30. členu navaja, da ima policija svoj kodeks etike. Tudi v Pravilih policije iz leta 2000, ki so interni akt, je v 5. členu II. poglavja navedeno, da morajo policisti ravnati skladno s Kodeksom policijske etike.

Vplivi, ki opredeljujejo etično vedenje, izhajajo iz kodeksov etike in tudi iz načinov discipliniranja zaposlenih. Organizacijska etika javnega sektorja od zaposlenih pričakuje in zahteva lojalnost in poslušnost, v zameno pa zaposlenim nudi varnost zaposlitev, napredovanje in skupinsko pripadnost organizaciji. Ideja kodeksov je stara in sega do Hipokratove prisege, ki se ukvarja z opredeljevanjem medicinske prakse že več kot 2000 let. V kodeksih etike policisti vidijo minimalne standarde etičnega vedenja, ki se pričakujejo od njih. Kršitve določil kodeksa so vodilo za disciplinske ukrepe, s katerimi se zagotavlja tako vedenje zaposlenih v organizaciji, ki jih predpisujejo pravila in standardi organizacije. Za opredelitev etičnega delovanja je poleg organizacijske etike pomembno tudi družbeno okolje (Pagon, 2003, str. 84).

Politike, sprejete od izvoljenih politikov, opredeljujejo etični kontekst policijskega dela in upravljanja policijske organizacije. Posledice politike v etiko na okolju se kažejo tudi tako, da so od policistov pričakuje, da odgovarjajo zakonodajalcem, ki opredeljujejo politiko. Zakonodajalci s preveč sprejetimi zakoni policiste onemogočajo v tej meri, da niso sposobni izvajati sprejetih politik in si pravila prikrojijo po svoje, kar vodi do neodgovornega in neetičnega ravnanja (Pagon, 2003, str. 85).

Slovenska policija je prav tako kot mnoge poklicne skupine v začetku prejšnjega desetletja sprejela lastni kodeks. Minister za notranje zadeve je imenoval projektno skupino, ki je

pripomogla k temu, da je v RS bil 25. novembra 1992 sprejet prvi Kodeks policijske etike. Marsikatera evropska država takrat še ni imela lastnega kodeksa. Tako je bil naš kodeks eden prvih kodeksov policijske etike v državah socialističnega družbenega sistema.

Projektna skupina je pri oblikovanju kodeksa izhajala iz lastnih razmišljanj, temelječih na izkušnjah v policiji, pregledala je številno domačo in tujo literaturo in se seznanila s kodeksi tujih držav in različnih poklicev. Osnutek kodeksa je bil po pregledu različnih strokovnjakov objavljen v časopisu Varnost. Po potrditvi večine pooblaščenih oseb je bil kodeks sprejet, začel je veljati novembra leta 1992. Sprejem kodeksa v policiji opravičujejo tudi razlogi, ki zagovarjajo, da je za policijo značilna visoka stopnja stikov z ljudmi in se v policiji razvijajo lastne vrednote, standardi in zgledi, ustvarjata se etika in morala, ki vsebujeta poklicne neformalne vrednote (Čas, 2000, str. 145).

Kodeks iz leta 1992 je vseboval 21. členov, ki so razdeljeni na štiri poglavja. Splošne določbe opredeljujejo, da je kodeks policijske etike izraz volje in spoznanja vseh policistov o nujnosti zakonitega, pravičnega in humanega ravnanja pri izvajanju nalog; da je policija javna služba, ki deluje v okviru pristojnosti in na podlagi predpisov; da kršitev kodeksa od kršitelja zahteva moralno odgovornost in da so policisti pri svojem delu dolžni zagotavljati varovanje in spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

Nov Kodeks iz leta 2008 ima namesto 21. členov 14. členov. Novemu Kodeksu je bil dodan člen, ki točno določa sprejemanje in spreminjanje določb Kodeksa, in priloga, ki je seznam vrednot in vrlin. Priloga obsega 10 točk, ki opredeljujejo poslanstvo policije in se lahko javno izobesi v vseh enotah policije. V njih se delo policistov kaže predvsem kot varovanje življenja in premoženja, varovanje zakonov in enakosti pred njimi in ohranjanje visoke stopnje integritete, s tem pa tudi visoko stopnjo etičnega ravnanja.

Nov je tudi besedi slog Kodeksa, ki je napisan v prvi osebi množine, ki poudarja pripadnost policijski organizaciji. Novi Kodeks ukinja tudi častno razsodišče in ima namesto štirih členov splošnih določb samo še dva. Brisana je bila tudi določba, ki je policijo razglašala za javno službo in določba o moralni odgovornosti policista ob kršitvi kodeksa. Kodeks ne vsebuje določbe o ustavnosti, zakonitosti, odgovornosti in humanosti, medtem, ko je v samostojnem členu dodana nepodkupljivost in prav tako ne omenja dolžnost varovanja poklicne tajnosti po prenehanju službovanja v policiji.

Iz kodeksove etike izhajajo tudi organizacijski vplivi, ki opredeljujejo etično vedenje. V njih policisti vidijo minimalne standarde etičnega vedenja, pričakovanega od njih. Hkrati so vodilo disciplinskih ukrepov v primeru kršitve določil kodeksa. Z njimi se zagotavlja, da se zaposleni obnašajo v skladu z organizacijskimi pravili in standardi sprejemljivega vedenja (Pagon in dr., 2003, str. 84).

Mednarodni dokumenti so pomembni viri kodeksa policijske etike. Ti dokumenti so: Splošna deklaracija človekovih pravic iz leta 1948, Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah iz leta 1966, Kodeks ravnanja policijskih uslužbencev OZN in Deklaracija o policiji SE.

Splošno deklaracijo človekovih pravic iz leta 1948 je sprejela Generalna skupščina OZN. V preambuli določa, da je človeško dostojanstvo prirojeno vsem članom človeške družbe in da so njihove neodtujljive pravice temelj svobode, pravičnosti in miru. V določbah vsebuje zahtevo po spoštovanju pravic, vezanih na vrednote glede človeškega življenja, osebne varnosti, svobode, prostosti.

Kodeks ravnanja javnih uslužbencev je sprejela Generalna skupščina Organizacije združenih narodov. Vsebuje minimalna pravila načelnega ravnanja vseh policistov. Sprejet je bil 17. decembra 1979, vlade ga uporabljajo pri reševanju vprašanj kazenskega pravosodja in človekovih pravic. V svojih osmih poglavjih policiste opominja na dolžnosti, ki jih jim nalaga pravo, zahteva od policistov, da vedno in povsod spoštujejo in varujejo človekovo dostojanstvo in jih opozarja na uporabo sile le v nujnih primerih. Kodeks v svojih določbah opozarja policiste na tajnost zaupnih zadev, policistom prepoveduje dejanja, s katerimi bi se storilo, spodbujalo ali toleriralo mučenje ali drugo okrutno, nečloveško ali ponižujoče ravnanje. Kodeks opozarja na dolžnost popolnega varovanja zdravja vseh oseb v postopkih, prepoveduje vsakršno izvrševanje dejanj korupcije policijskih uslužbencev in poziva policiste na absolutno spoštovanje zakonov kodeksa.

Deklaracijo o policiji je sprejela Parlamentarna skupščina Sveta Evrope leta 1979. Njena vsebina je razdeljena na 3 temeljna poglavja. Prvo in drugo poglavje opredeljujeta deontologijo in status policije in zavezujeta vse organizacije in njihove pripadnike, ki opravljajo dejavnosti oboroženih sil, od policije, tajnih služb do vojaških organizacij. V tretjem poglavju so obravnavane pravice in dolžnosti policije med vojno in izrednimi razmerami.

4 KODEKS POLICIJSKE ETIKE SLOVENSKE POLICIJE

4.1 POMEN KODEKSA PRI DELU POLICISTOV

Pri razvoju policije imata veliko vlogo tako Kodeks policijske etike, kot etika prisotna pri policijskem delu.

Vrednote in morala zavezujejo policista pri njegovem delu in zasebnem življenju. Vrednote so zapisane v ustavi, zakonskih in podzakonskih aktih, veliko pa jih tudi še vedno ni zapisanih. Tako so v policijskem in tudi drugih poklicih sprejeti kodeksi etike, z namenom, da v poklicno delo vnesejo več humanosti, pravičnosti in strokovnosti. Kodekse etičnega ravnanja so sprejeli tudi v drugih strokah, npr. Kodeks sodniške etike, Kodeks etike davčnih delavcev, Kodeks notarske poklicne etike (Žaberl, 2001, str. 34).

»Kodeks policijske etike vsebuje splošna in temeljna načela, ureja medsebojne odnose med pooblaščenimi uradnimi osebami organov za notranje zadeve Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: policist – policija) in njihove odnose do državljanov, institucij in organov ter opredeljuje odgovornost za njihovo kršitev« (Združenje seniorjev Slovenije – managerjev in strokovnjakov, 2002, str. 123).

Kodeks policijske etike upošteva pravila, ki so vsebovana v Splošni deklaraciji OZN o človekovih pravicah, Mednarodnem paktu o državljanskih in političnih pravicah, Deklaraciji o zaščiti vseh oseb pred mučenjem in drugimi oblikami okrutnega, nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja, Deklaraciji o policiji in drugih mednarodnih dokumentih, ustavi, zakonih in drugih predpisih Republike Slovenije, ter predstavlja nadgradnjo moralno etičnih standardov policije (Združenje seniorjev Slovenije – managerjev in strokovnjakov, 2002, str. 123).

V zbirkah, imenovanih Kodeksi, so zbrana moralna pravila za poklice in dejavnosti, od katerih sta odvisna človekovo življenje in svoboda. Po vsebini lahko kodekse razdelimo na dolge, to so taki, ki predpisujejo posamezne vrednote zelo podrobno, kratke in kombinirane, ki so v določenih poglavjih kratki, v preostalih podrobni. Slovenski Kodeks policijske etike spada med kombinirane. Policist, ki je v javni službi, naj bi v Kodeksu policijske etike videl spoznanje o nujnosti zakonitega, pravičnega, humanega in vljudnega ravnanja policistov pri njihovem delu (Žaberl, 2001, str. 34).

4.2 KODEKS POLICIJSKE ETIKE 2008

V splošnih določbah zasledimo, da je policist moralno odgovoren za ravnanja, ki so v nasprotju s kodeksom. Policist uživa zaščito svojega predstojnika, kadar je njegovo ravnanje v skladu s kodeksom in pravili službe. Pri tem pa mora vodstvo policije poskrbeti za lastno moralo, etiko in profesionalnost, saj je to podlaga za uspešen prenos profesionalnega in etičnega delovanja na policiste, od teh pa na okolje. Cilj policije je namreč izboljševati kvaliteto življenja v lokalni skupnosti, zagotavljati primeren standard varnosti državljanov in institucij.

Poglavje o humanosti poudarja, da mora policist pri izvajanju pooblastil ravnati odločno, vendar z obzirnostjo, paziti mora tudi, da ne škoduje časti in dobremu imenu posameznika. Predvsem pomoči potrebnim osebam mora nameniti posebno skrb. V posameznih poglavjih so poudarjeni še profesionalnost, strokovnost in neodvisnost policistovega dela, varovanje poklicne tajnosti, javnost policijskega dela in medsebojni odnosi, odgovornost in postopek za ugotavljanje odgovornosti za kršitev kodeksa. Državljeni, predstojnik policijske enote, policijski sindikat, prizadeti policisti in častno razsodišče dajo pobudo za postopek zaradi kršitve kodeksa. Policisti morajo načela kodeksa upoštevati v vseh varnostnih razmerah; ob sprejemu v službo podpišejo, da sprejemajo vsebino kodeksa (Žaberl, 2001, str. 34).

5 ANKETA MED POLICISTI NA PP

V uvodnem delu bodo predstavljene teoretične osnove za lažje razumevanje opravljene ankete. V nadaljevanju bodo predstavljeni rezultati raziskave etike in morale na policijski postaji in rezultati zadovoljstva občanov Maribora z delom policistov.

Cilj raziskovalnega dela je ugotoviti stopnjo etike in morale policistov v njihovem službenem in tudi privatnem življenju in zadovoljstvo občanov Maribora z delom policistov.

Raziskava etike in morale na policijski postaje bo dala odgovore na naslednja vprašanja:

- ali so anketirani seznanjeni z vsebino Kodeksa policijske etike,
- ali je Kodeks policijske etike anketiranim v pomoč, ko pridejo v etično dilemo,
- ali nadrejeni s svojimi odločitvami podrejene silijo v etične dileme,
- ali so občani mestne občine Maribor pri postopkih obravnavanih s strani policistov zaznali nenačelnost, nedoslednost, nepravilnost in nestrokovnost,
- ali občani mestne občine Maribor pričakujejo večjo vljudnost in korektnost od anketirancev.

5.1 METODOLOGOJA DELA

Pri izdelavi diplomske naloge bom uporabila enostavno metodo pridobivanja podatkov, to je anketo. Vprašalnik bo zaprtega tipa (anketiranec zbira med več možnimi odgovori). Ob zagotovitvi anonimnosti anketirancem bodo podatki zbrani hitro.

5.2 PREDSTAVITEV VPRAŠALNIKA IN VZORCA

Pri raziskovalnem delu bom uporabila metodo kvalitativnega raziskovanja, in sicer pisno anketo. Vprašanja bodo zaprtega tipa, to pomeni, da anketiranec izbira med več možnimi odgovori. Za vprašanja zaprtega tipa sem odločila, ker je take podatke lažje analizirati, urediti in interpretirati.

Vsebinsko anketa o poznavanju in upoštevanju etike in morale na policijski postaji zajema 5 vprašanj, anketa o zadovoljstvu občanov Maribora z delom policistov pa zajema 6 vprašanj.

Ciljna skupina raziskovalnega dela so bili policisti na izbrani policijski postaji, v anketi je sodelovalo 52 policistov. V drugi anketi so sodelovali naključno izbrani občani Maribora, v anketi je sodelovalo 48 občanov.

Anketiranci so odgovarjali na vprašalnik zaprtega tipa, kar pomeni, da so odgovore izbirali med več možnimi odgovori in na eno vprašanje na podlagi petstopenjske lestvice, kjer so označili pogostost strinjanja z navedenimi trditvami. Odgovor strinjanja: *vedno* pomeni ocena 1, *pogosto* pomeni oceno 2, *včasih* pomeni oceno 3, *redno* oceno 4 in *nikoli* pomeni oceno 5.

Odgovor *včasih* pomeni oceno 3 in je meja med odgovorom *vedno* z oceno 1 in odgovorom *nikoli* z oceno 5, kar pomeni, da so ocene pod 3 pomenile veliko pogostost strinjanja z navedeno trditvijo, odgovori, navedeni pod 4 in 5, pa majhno pogostost strinjanja z navedeno trditvijo.

5.3 PREDSTAVITEV ŠTUDIJE PRIMERA

Namen študije je bil ugotoviti upoštevanje etičnih norm zaposlenih na policijski postaji in poznavanju Kodeksa policijske etike in njegove uporabnosti pri delu policistov.

Raziskava je potekala na eni izmed policijskih postaj, ki ima približno 130 zaposlenih. Način dela je standardiziran in točno predpisan s predpisi, na podlagi katerih podrejeni izpolnjujejo ukaze nadrejenih. Nadrejeni sprejemajo odločitve v skladu s svojimi pooblastili.

5.4 OPIS POSTOPKA

Anketiranje je bilo anonimno, kar pomeni, da anketiranci na anketni list niso napisali svojega imena in priimka. Anketi Poznavanje in upoštevanje etike in morale na policijski postaji in Zadovoljstvo občanov Maribora z delom policistov sta bili izvedeni v času od 11. 7. 2013 do 12. 8. 2013.

Anketiranje z anketo Poznavanje in upoštevanje etike in morale na policijski postaji je bilo osebno in z vprašalnikom preko spleta, dnevi anketiranja so bili izbrani naključno, anketiranci na policijski postaji so bili zaposleni policisti. Anketiranci v Mariboru so bili naključno izbrani. Za sodelovanje smo prosili 52 policistov, odzvalo se je 48 policistov.

Anketiranje z anketo Zadovoljstvo občanov Maribora z delom policistov je potekalo osebno z vprašalnikom, dnevi anketiranja so bili izbrani naključno, anketiranci so bili naključno izbrani občani Maribora. Za sodelovanje smo zaprosili 56 občanov, na anketo se jih je odzvalo 47.

Zbrane kvantitativne podatke sem konec meseca avgusta vnesla v licenčni program Microsoft Office Excel in jih analizirala. Nato pa na podlagi analiz in rezultatov odgovorila na raziskovalna vprašanja, hipoteze pa potrdila ali zavrnila.

Cilj raziskave je, da potrdim ali zavržem zastavljene hipoteze.

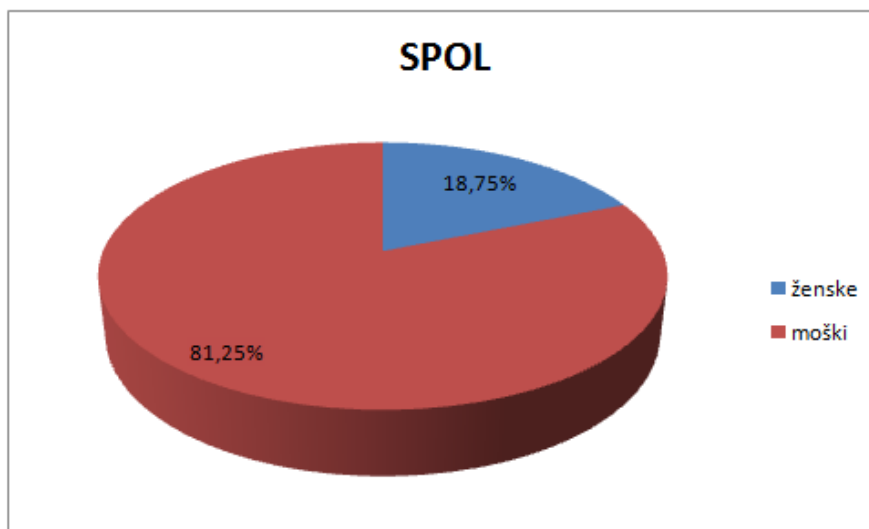
6 ANALIZA REZULTATOV ANKETEGA VPRAŠALNIKA

6.1 DEMOGRAFSKA SLIKA ANKETIRANIH

Na anketni vprašalnik se je pri policistih odzvalo 48 policistov od 52 povabljenih, kar predstavlja 92,3 odstotke povabljenih.

Pri občanih Maribora je anketni vprašalnik izpolnilo 47 občanov od 56 povabljenih, kar predstavlja 83,92 odstotkov povabljenih.

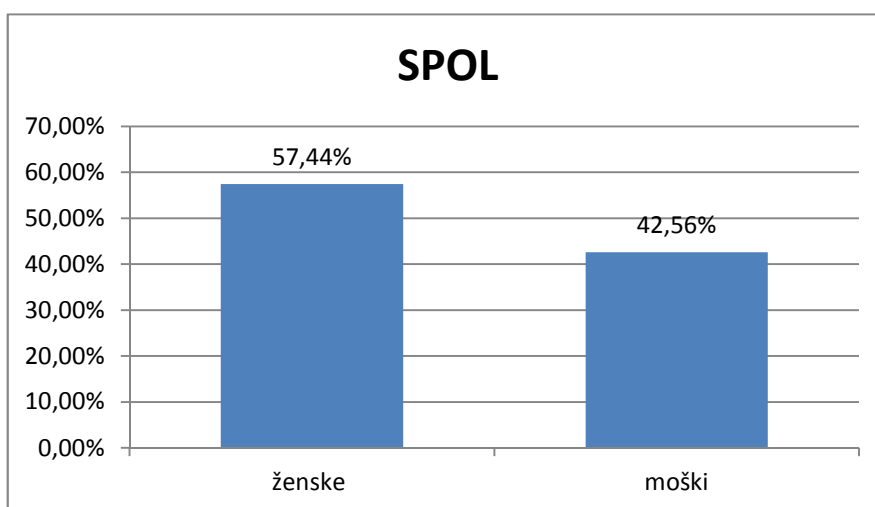
Grafikon 1: Delež anketiranih policistov glede na spol

Vir: lastna anketa (julij, 2013)

V raziskavi je sodelovalo 48 oseb, in sicer 9 policistk, kar predstavlja 18,75 odstotkov, in 39 policistov, kar predstavlja 81,25 odstotkov vseh anketirancev.

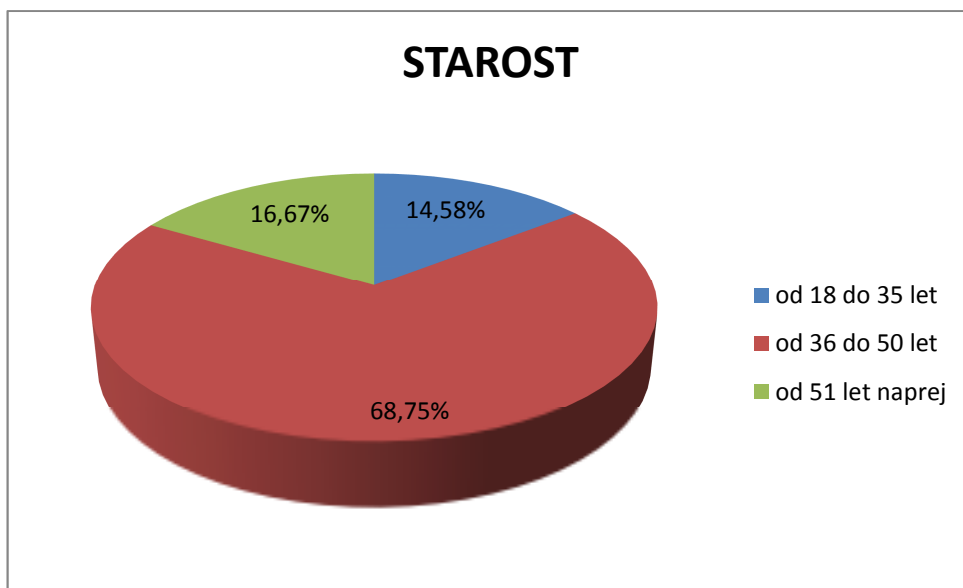
Grafikon 2: Delež anketiranih občanov glede na spol

Vir: lastna anketa (julij, 2013)

V raziskavi je sodelovalo 47 oseb, in sicer 27 občank, kar predstavlja 57,44 odstotkov, in 20 občanov, kar predstavlja 42,56 odstotkov vseh anketirancev.

Grafikon 3: Delež anketirancev policistov glede na starost

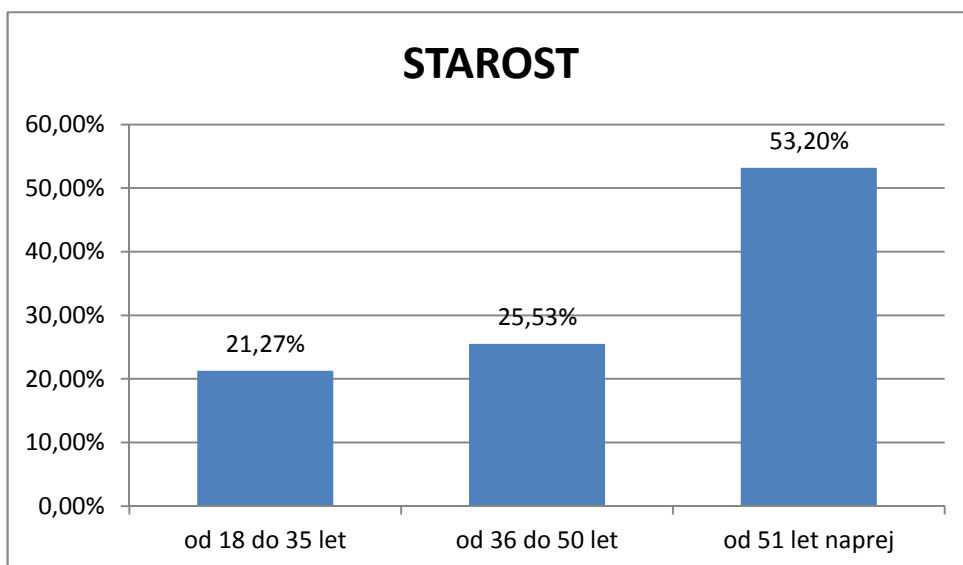

Vir: lastna anketa (julij, 2013)

Anketo so izpolnjevale osebe različnih starostnih struktur. Iz analize je razvidno, da je večji del zaposlenih na policijski postaji starih od 36 do 50 let.

V anketi je sodelovalo 7 policistov, starih od 18 let do 35 let, kar predstavlja 14,58 odstotkov, 33 policistov, starih od 36 let do 50 let, kar predstavlja 68,75 odstotkov, in 8 policistov, starih od 51 let navzgor, kar predstavlja 16,67 odstotkov vseh anketirancev.

Grafikon 4: Delež anketiranih občanov glede na starost

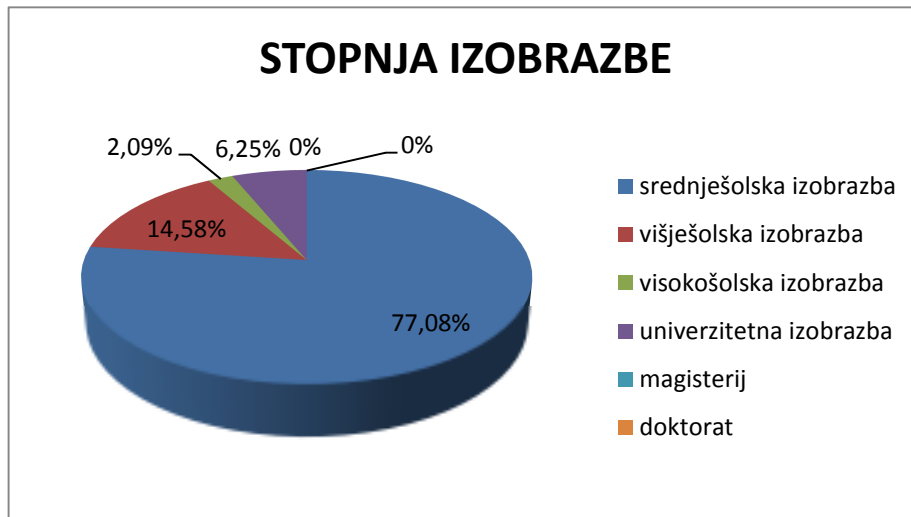

Vir: lastna anketa (julij, 2013)

Pri izvedbi ankete je sodelovala skupina ljudi, ki je stara več kot 51 let.

V anketi je sodelovalo 10 občanov, starih od 18 let do 35 let, kar predstavlja 21,27 odstotkov, 12 občanov, starih od 36 let do 50 let, kar predstavlja 25,53 odstotkov, in 25 občanov, starih od 51 let navzgor, kar predstavlja 53,2 odstotka vseh anketirancev.

Grafikon 5: Delež anketiranih policistov glede na stopnjo izobrazbe

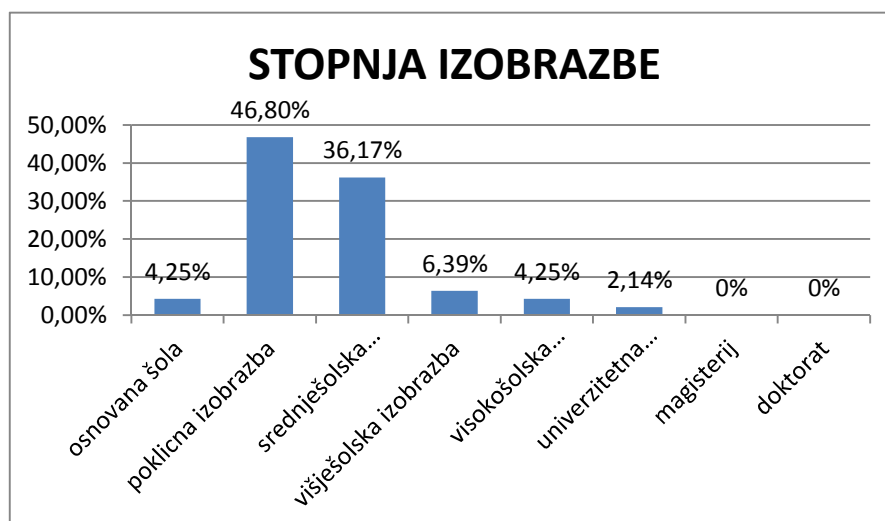

Vir: lastna anketa (julij, 2013)

Pri analizi izobrazbene strukture smo ugotovili, da ima večji del policistov na policijski postaji srednješolsko izobrazbo, kar je tudi eden od pogojev za zaposlitev.

S srednješolsko izobrazbo je na policijski postaji zaposlenih 37 policistov, kar je 77,8 odstotkov, višješolsko izobrazbo ima 7 policistov, kar je 14,58 odstotkov, visokošolsko izobrazbo ima 1 policist, kar je 2,09 odstotkov, univerzitetno izobrazbo pa imajo 3 policisti, kar prestavlja 6,25 odstotkov vseh anketirancev. Med anketiranimi ni zaposlenih z osnovnošolsko izobrazbo, magisterijem in doktoratom.

Grafikon 6: Delež anketiranih občanov glede na stopnjo izobrazbe

Vir: lastna anketa (julij, 2013)

Večina anketiranih občanov je imela poklicno izobrazbo, sledita ji srednješolska in univerzitetna.

Med anketiranimi občani Maribora jih je 22 imelo poklicno izobrazbo, to je 46,80 odstotkov, s srednješolsko izobrazbo jih je bilo 17 oziroma 36,17 odstotkov, z univerzitetno izobrazbo 3 oziroma 6,39 odstotkov, z višješolsko izobrazbo 2, kar je 4,25 odstotkov, z osnovnošolsko izobrazbo 4,25 odstotkov in z magisterijem 2,14 odstotkov vseh anketirancev.

6.2 ANALIZA ODGOVOROV POLICISTOV IN OBČANOV MARIBORA

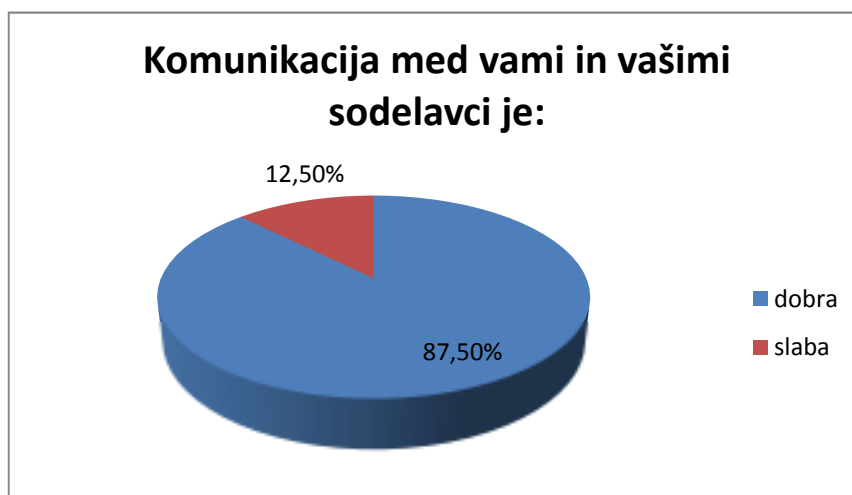
Grafikon 7: Vrsta komunikacije med podrejenimi in nadrejenimi policisti

Vir: lastna anketa (julij, 2013)

Večina anketirancev, to je 95,83 odstotkov, meni, da je komunikacija med njimi in nadrejenimi dobra. Le 2 zaposlena, to je 4,17 odstotkov, sta izrazila mnenje za slabo komunikacijo.

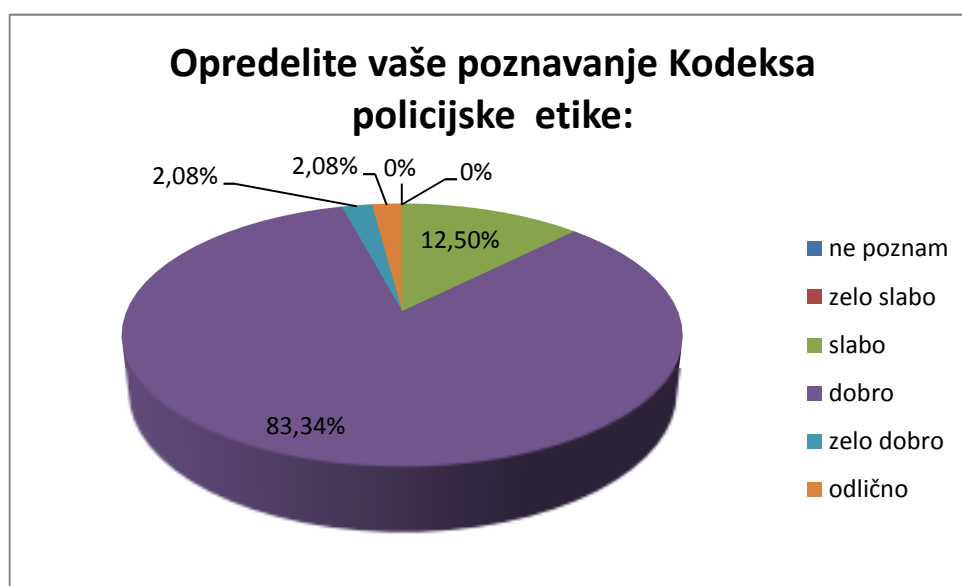
Grafikon 8: Komunikacija med sodelavci

Vir: lastna anketa (julij, 2013)

Pri vprašanju zastavljenem glede komunikacije anketiranca z sodelavci vidimo, da je med večjim delom sodelavcev, to je med 42 oz 87,5 odstotkov dobra komunikacija, pri preostalem deležu zaposlenih, to je pri 6 zaposlenih oziroma 12,5 odstotkov, prevladuje slaba komunikacija.

Grafikon 9: Poznavanje Kodeksa policijske etike

Vir: lastna anketa (julij, 2013)

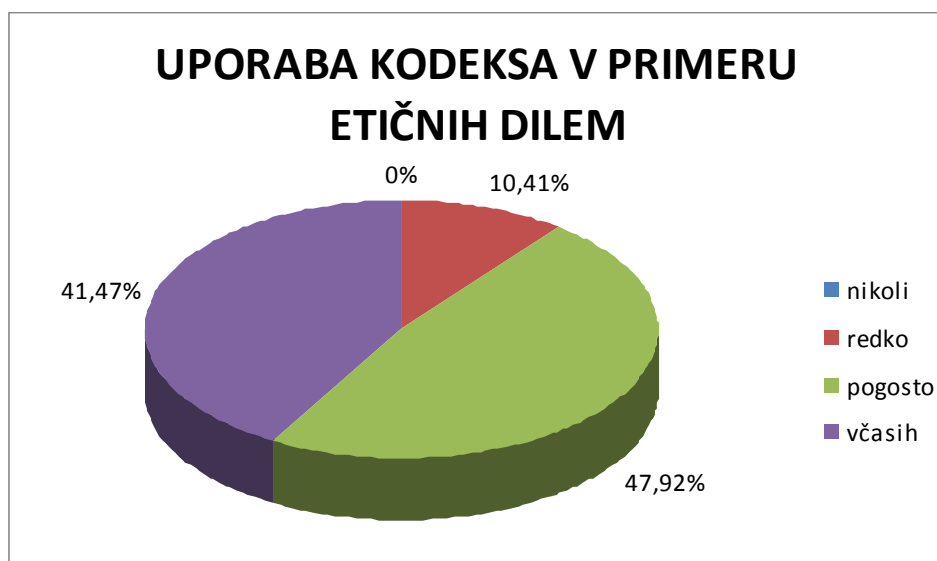
Iz analize pri vprašanju poznavanja Kodeksa policijske etike ugotavljamo, da 40 policistov, to je 83,34 odstotkov, dobro pozna Kodeks policijske etike, 6 policistov, to je 12,5 odstotkov, je izrazilo, da kodeks slabo pozna, enaka deleža, to je po 1 policist oz. 2,08 odstotkov, kodeks poznata zelo dobro in odlično.

– Hipoteza 1: Anketirani so seznanjeni z vsebino Kodeksa policijske etike.

Hipotezo 1 potrdimo, kar nam potrjujejo rezultati raziskovalne naloge. Rezultati kažejo, da kar 83,34 odstotkov anketiranih dobro pozna Kodeks policijske etike.

Grafikon 10: Uporaba Kodeksa v primeru etičnih dilem

Vir: lastna anketa (julij, 2013)

20 policistov, to je 41,67 odstotkov, Kodeks v primeru etičnih dilem uporablja včasih, 23 policistov oz. 47,92 odstotkov Kodeks v primeru etičnih dilem uporablja pogosto, 5 policistov, kar je 10,41 odstotkov, pa Kodeks uporablja redko.

– Hipoteza 2: Kodeks policijske etike je anketiranim v pomoč, ko pridejo v etično dilemo.

Hipotezo 2 potrdimo, saj kar 47,92 odstotkov policistov pogosto uporablja Kodeks v primeru etičnih dilem.

Grafikon 11: Vpliv nadrejenih z odločitvami in vplivi na podrejene

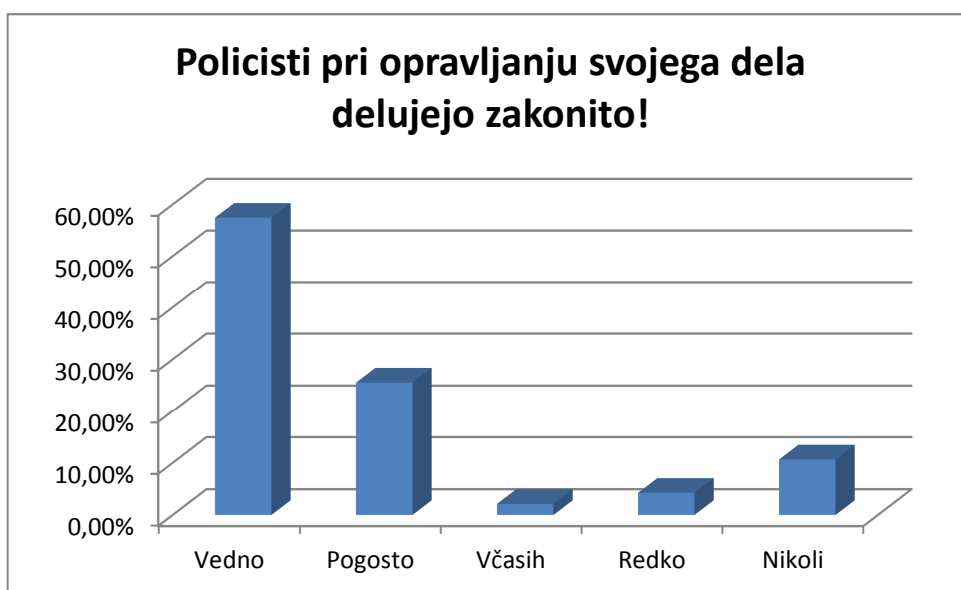
Vir: lastna anketa (julij, 2013)

Z vprašanjem, ali nadrejeni s svojimi odločitvami in vplivi silijo podrejene v etične dileme, smo dobili naslednje rezultate: 44 policistov, to je 91,67 odstotkov, je odgovorilo, da jih podrejeni s svojimi odločitvami in vplivi nikoli niso spravljali v etične dileme. 1 policist, to je 2,08 odstotkov, je bil v taki situaciji redko, in 1 policist, 2,08 odstotkov, je odgovoril, da se v taki situaciji znajde včasih. Na 2 policista, to je 4,17 odstotkov, nadrejeni s svojimi odločitvami pogosto vplivajo!

– Hipoteza 3: Nadrejeni s svojimi odločitvami in vplivom podrejene silijo v etične dileme!

Hipotezo 3 ovržemo. To potrjujejo podatki, da na 91,66 odstotkov anketiranih njihovi nadrejeni ne vplivajo v primeru etičnih dilem.

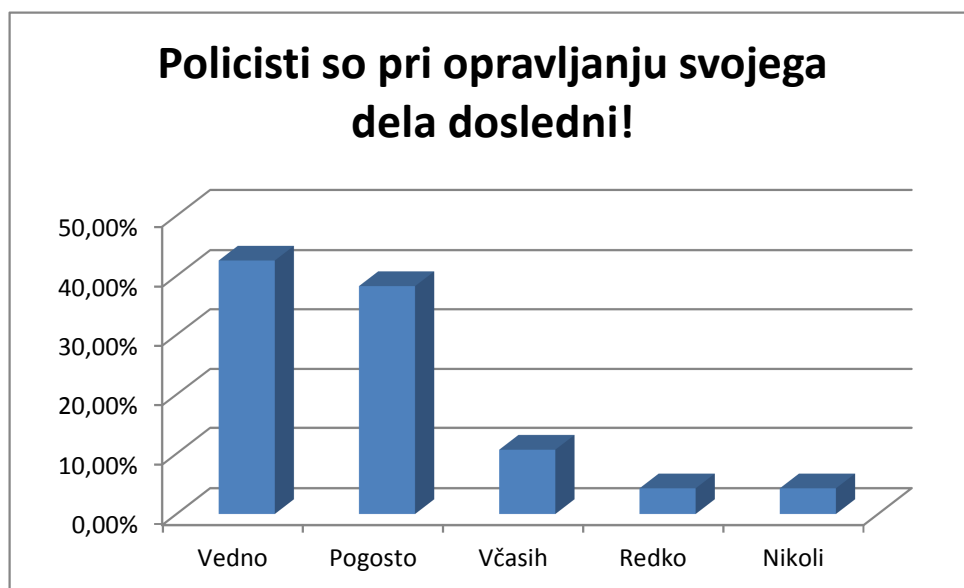
Grafikon 12: Zakonitost policijskega delovanja

Vir: lastna anketa (julij, 2013)

27 občanov in občank Maribora, to je 57,45 odstotkov, se strinja, da policisti pri opravljanju svojega dela delujejo vedno zakonito, 12 občanov, to je 25,53 odstotkov, jih pravi, da pogosto, 1 občan, to je 2,13 odstotkov, pravi, da včasih, 2 občana, to je 4,25 odstotkov, pravita, da redko, 5 občanov, to je 10,64 odstotkov, pa jih pravi, da policisti pri svojem delu nikoli ne delujejo zakonito.

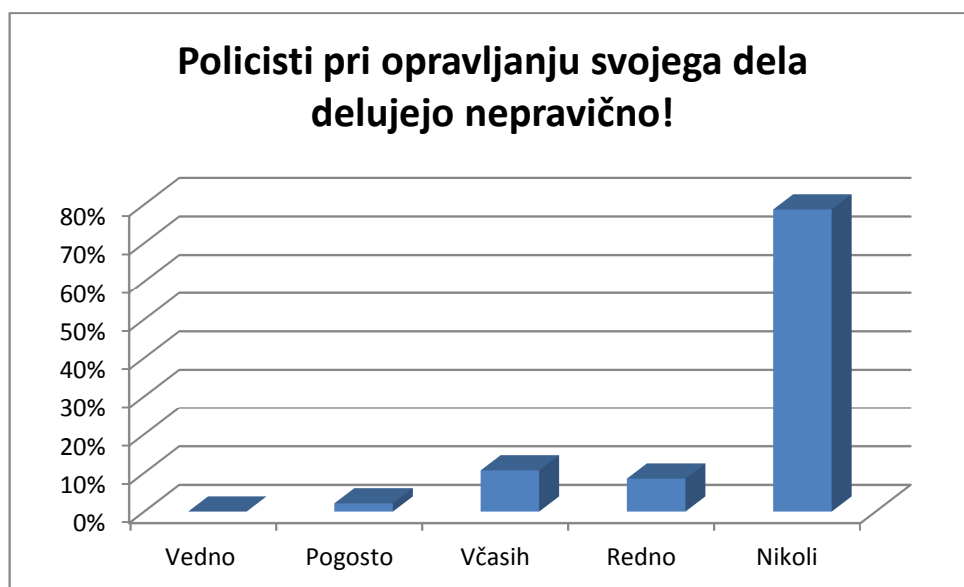
Grafikon 13: Doslednost policistov pri opravljanju dela

Vir: lastna anketa (julij, 2013)

42,55 odstotkov občanov, to je 20, jih meni, da so policisti pri opravljanju svojega dela vedno dosledni, 38,30 odstotkov, to je 18, da so policisti pogosto dosledni, 10,65 odstotkov, to je 5 občanov, meni, da je policijsko dosledno možno zaznati včasih, 4,25 odstotkov, kar pomeni 2 občana, meni, da so policisti redkokdaj dosledni, prav tako 2 občana menita, da policisti niso nikoli dosledni.

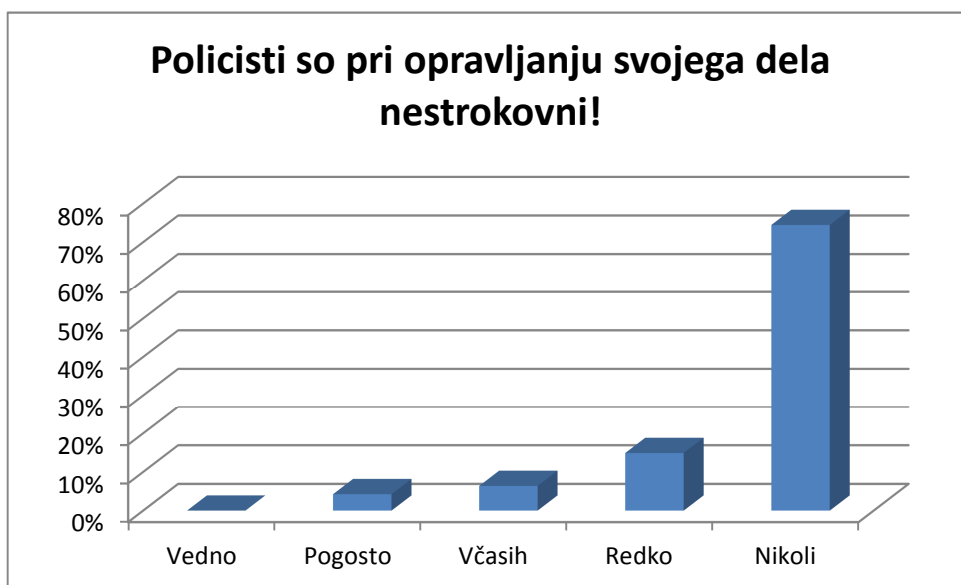
Grafikon 14: Nepravičnost policistov pri opravljanju dela

Vir: lastna anketa (julij, 2013)

Večji del anketiranih, to je 27 občanov, kar znaša 78,72 odstotkov, pravi, da policisti nikoli ne delujejo nepravično, 4 občani, to je 8,51 odstotkov, pravi, da redko, 5 občanov, to je 10,64 odstotkov pravi, da včasih, 1 občan, to je 2,13 odstotkov, pa pravi, da policisti pogosto delujejo nepravično.

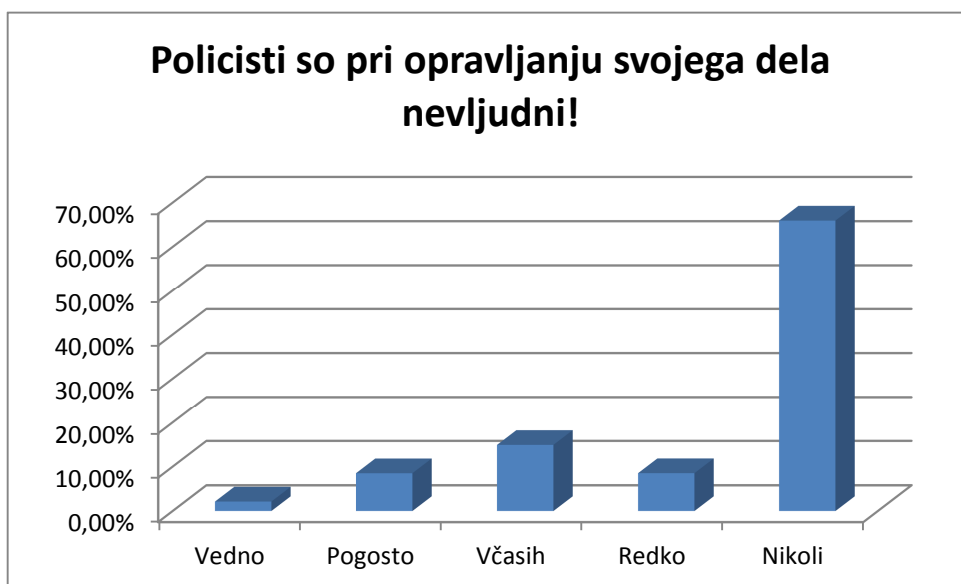
Grafikon 15: Nestrokovnost policistov pri opravljanju dela

Vir: lastna anketa (julij, 2013)

Prav tako se večina, to je 35 občanov, kar je 74,47 odstotkov, strinja, da policisti niso nestrokovni pri opravljanju svojega dela, 2 občana, to je 4,25 odstotkov, menita, da so policisti pogosto, 3 občani, to je 6,39 odstotkov, pa menijo, da so policisti včasih nestrokovni pri opravljanju svojega dela.

Grafikon 16: Nevljudnost policistov pri opravljanju dela

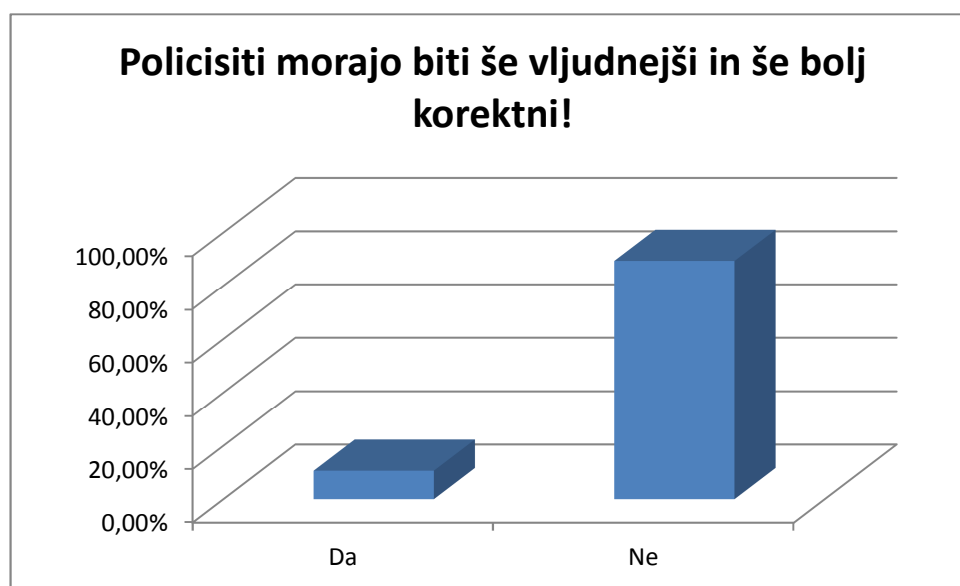
Vir: lastna anketa (julij, 2013)

Iz analize rezultatov ankete vidimo, da se je večina anketirancev izrekla, da policisti pri opravljanju svojega dela niso nevljudni, takih je 31 oz 65,95 odstotkov. 1 občan, to je 2,13 odstotkov, pravi, da so policisti vedno nevljudni, 4 občani, to je 8,51 odstotkov, pravijo, da pogosto, 7 občanov, to je 14,89 odstotkov, da včasih, in 4, da so policisti redkokdaj nevljudni.

- Hipoteza 4: Občani mestne občine Maribor pri postopkih obravnavanih s strani policistov niso zaznali nezakonitosti, nedoslednosti, nepravilnostim, nestrokovnosti policijskega dela!

Hipotezo 4 potrdimo z rezultati analize, saj se 57,44 odstotkov anketiranih strinja, da policisti pri opravljanju svojega dela delujejo vedno zakonito, 42,55 odstotkov občanov meni, da so policisti pri opravljanju svojega dela vedno dosledni, 78,72 odstotkov jih pravi, da policisti nikoli ne delujejo nepravilno, 74,46 odstotkov pa se jih strinja, da policisti niso nestrokovni pri opravljanju svojega dela.

Grafikon 17: Korektnost policistov

Vir: lastna anketa (julij, 2013)

Večina anketiranih, to je 42 občanov, kar pomeni 89,36 odstotkov, meni, da policisti ne rabijo biti še bolj korektni, ostalih 5 občanov, to je 10,63 odstotkov, pa meni, da bi policisti morali biti še bolj korektni.

- Hipoteza 5: Občani mestne občine Maribor pričakujejo večjo vljudnost in korektnost od anketirancev.

Hipotezo 5 ovržemo, saj kar 89,36 odstotkov anketiranih meni, da policisti pri opravljanju svojih nalog ne rabijo biti še bolj korektni!

6.3 DOSEŽENI REZULTATI RAZISKAVE

Na anketni vprašalnik se je od 52 povabljenih policistk in policistov odzvalo 48, od 56 povabljenih občanov in občank pa 47.

V raziskavi je sodelovalo 9 policistk, 39 policistov in 27 občank ter 20 občanov mesta Maribor. 33 anketiranih policistov, kar predstavlja večino, je starih od 36 do 50 let, 7

policistov je starih od 18 do 35 let in 8 policistov je starih več kot 51 let. Raziskava kaže, da na policijski postaji prevladuje starostna kategorija zaposlenih, ki so stari od 35 do 50 let. 25 anketiranih občanov je starih 51 let in več, 12 občanov je starih od 36 do 50 let in 10 občanov je starih od 18 do 35 let. Z raziskavo ugotavljamo, da je prevladovala starostna skupina občanov starih 51 let in več.

Analiza izobrazbene strukture je pokazala, da ima večina zaposlenih končano srednješolsko izobrazbo, kar je tudi eden od pogojev za zaposlitev. S srednješolsko izobrazbo so bili zaposleni 3 policisti, z višješolsko izobrazbo 7 policistov, z visokošolsko izobrazbo 1 policist in z univerzitetno izobrazbo 3 policisti. Med občani Maribora je 22 anketiranih imelo poklicno izobrazbo, srednješolsko 17, univerzitetno 3, višješolsko 2, osnovnošolsko 2 in magisterij 1 občan.

6.4 PREVERITEV HIPOTEZ

Pri vprašanju, kakšna je komunikacija med podrejenimi in nadrejenimi, je 46 anketiranih izrazilo mnenje, da gre za dobro komunikacijo, 2 zaposlena pa sta dejala, da gre za slabo komunikacijo v odnosu z nadrejenimi. Predvidevamo, da je izhodišče dobre komunikacije med nadrejenimi in podrejenimi tudi hierarhičen odnos zaposlenih, ki točno narekuje pretok informacij, kar pripomore k uspešnemu reševanju nalog in hkrati dobremu medsebojnemu odnosu zaposlenih.

Manjše je število tistih, to je 42, ki imajo dobro komunikacijo s sodelavci, 6 zaposlenih pa ima slabo komunikacijo s sodelavci.

Potrdimo lahko hipotezo 1, saj so anketirani dobro seznanjeni z vsebino Kodeksa policijske etike. 40 policistov je namreč odgovorilo, da kodeks dobro pozna, 6 policistov je izrazilo mnenje, da kodeks slabo pozna, 1 policist pozna kodeks zelo dobro in 1 policist pozna kodeks odlično. Poznavanje kodeksa ima velik pomen pri uspešnem opravljanju nalog policistov.

Potrjujem tudi hipotezo 2, pri kateri raziskujemo, ali je v primeru etičnih dilem kodeks v pomoč policistom pri njihovem delu ali ne. Večina policistov, gre za 23 policistov, pogosto uporablja kodeks v primeru etičnih dilem, 20 policistov ga uporablja včasih in 5 policistov ga uporablja redko. Ne samo poznavanje kodeksa, tudi uporaba kodeksa je pomembna za uspešno reševanje nalog.

Hipotezo 3 ovržemo, saj nadrejeni s svojimi odločitvami in vplivom podrejene ne silijo v etične dileme. 44 policistov je odgovorilo, da jih podrejeni s svojimi odločitvami in vplivi nikoli niso silili v etične dileme, 1 policistu se je to zgodilo redkokdaj, 1 policist pa se v taki situaciji znajde včasih. Naslednji pomembni dejavnik za uspešno reševanje nalog je tudi ta, da nadrejeni podrejenih ne silijo v etične dileme.

27 anketiranih občanov Maribora je mnenja, da policisti pri opravljanju svojega dela vedno delujejo zakonito, 12 občanov jih pravi, da pogosto, 5 občanov pa pravi, da policisti pri svojem delu nikoli ne delujejo zakonito.

Policisti so pri svojem delu vedno dosledni, je zatrjevalo 20 občanov, da so pogosto dosledni, jih je izjavilo 18, 5 občanov pa je menilo, da je doslednost pri policijskem delu možno zaznati včasih.

Večji del anketiranih občanov, to je 27 občanov, meni, da policisti nikoli ne delujejo nepravilno, 4 občani, da redko, 5 občanov pa pravi, da policisti včasih delujejo nepravilno!

Podobno kot pri nepravilnosti so občani mnenja, da policisti niso nestrokovni pri opravljanju svojega dela. To meni 35 občanov, 2 občana menita, da so policisti pogosto, 3 pa, da so včasih nestrokovni pri opravljanju svojega dela.

Hipotezo 4 potrdimo z rezultati analize, saj se 27 anketiranih strinja, da policisti pri opravljanju svojega dela delujejo vedno zakonito, 20 občanov meni, da so policisti pri opravljanju svojega dela vedno dosledni, 27 jih pravi, da policisti nikoli ne delujejo nepravilno, kar 35 pa se jih strinja, da policisti niso nestrokovni pri opravljanju svojega dela.

Hipotezo 5 ovržemo. 42 anketiranih občanov meni, da policisti ne rabijo biti še bolj korektni pri svojem delu! Korektnost lahko opredelimo kot skupek vrednot, ki vključujejo prav tako doslednost, pravičnost in strokovnost, vrednote, za katere so občani Maribora potrdili, da so v večji meri prisotne pri policijskem delu.

7 ZAKLJUČEK

Osrednja tema diplomskega dela etika se uporablja v vseh družbah, podjetjih, organizacijah, državnih in lokalnih skupnostih, privatnem in službenem obnašanju, zasebnem in javnem sektorju. Avtorji in nosilci različnih vrst etik in moral so posamezniki, tvorci družb, podjetij, organizacij. Tako znotraj posameznih skupin, kot tudi znotraj posameznih poklicev prihaja do najrazličnejših moral in etik. Na etično ravnanje pri opravljanju določenega oklica vplivajo tudi determinante v človekovi osebnosti, ki je tudi subjekt človekovega etičnega delovanja. V ospredju pa imamo vedno obnašanje javnih uslužbencev, zato je še posebej pomembno etično delo javnih uslužbencev, saj so vez med Ustavo Republike Slovenije in med državljani kot strankami v upravnih postopkih. Uporaba moralnih načel je temelj zakonitega delovanja policije in ni le potrebna, ampak celo nujna. Upoštevanje navedeno, pripelje do legitimnega, pravno nespornega, moralno in etično sprejemljivega delovanja policije.

Človeka velikokrat vznemirjajo mnoga moralna vprašanja, odločitve katerih lahko pripeljejo tudi do usodnih izbir, včasih tudi do usode človeških življenj. V takih odločitvah stopa v ospredje potreba po moralnem odločanju, ki je plod človekovega osebnega moralnega stališča.

Etika določenega poklica določa, kako bi se zaposleni morali obnašati, da bi pripomogli k soustvarjanju medsebojno dobrih odnosov. Zaposleni mora poznati spisek zapovedi in prepovedi in jih upoštevati na delovnem mestu. Obstaja pa še vrsta drugih nezapisanih pravil, ki izpopolnjujejo podobo delovnega mesta. Vključena morajo biti v delo vsakega zaposlenega. Policist bo z upoštevanjem moralnih pravil svojega poklica bolj uspešen, cenjen in hkrati učinkovit. Ta so napisana v Kodeksu policijske etike, ki naj bi služil vsakemu policistu pri opravljanju njegovih službenih nalog. Vse več pa je tudi etičnih kodeksov tako v gospodarstvu kot v politiki.

V Sloveniji je mnogo poklicev sprejelo svoje etične kodekse. Ti se lahko primerjajo s kodeksi najbolj razvitih držav. Njihova objava na enem mestu je omogočila seznanitev z njihovo vsebino in medsebojne primerjave in izboljšave.

Policist dela etično, ko dela odgovorno, strokovno usposobljeno in nepodkupljivo. Na etično ravnanje policista pa vplivajo različni dejavniki, kot so: poklicne norme, etični kodeksi, različni nadzori, institucija varuha človekovih pravic, javnost in mediji, zaslužek, medsebojni odnosi in varnost zaposlitve. Policist pri upoštevanju etike dela strokovno usposobljeno, odgovorno, nepodkupljivo. Etični kodeksi, priznani s strani zakonov, pripomorejo in zahtevajo od zaposlenih delovanje skladno s pravili.

Neetično ravnanje se pa kaže skozi zlorabo uradnega položaja, neupoštevanje zakonitosti, prioritarno obravnavo znancev sorodnikov in druga protipravna dejanja. Tako je za vključenost etičnih načel v zakone in podzakonske akte varovalo za zagotavljanje etičnega ravnanja javnih uslužbencev. Državljanji so z vključenostjo etičnosti v ustavo zaščiteni pred neetičnostjo zaposlenih.

Opažamo, da etika in morala v literaturah in praksah nastopata tako vsaka zase in hkrati povezano. Pojma imata različen izvor in različne definicije. Kljub različni opredelitvi ju nekateri avtorji uporabljajo kot sinonima. Z izrazom morala označujemo življenjska pravila, medtem ko z izrazom etika človekovo moralno zavest. Z etičnimi normami opredeljujemo moralno in nemoralno ravnanje. Moralno situacijo ustvarjamo, če jih upoštevamo in nemoralno, če jih ne upoštevamo.

V raziskavi sem potrdila hipoteze, da: policisti dobro poznajo Kodeks policijske etike, večina policistov uporablja kodeks v primeru etičnih dilem in policisti pri opravljanju svojega dela delujejo vedno zakonito, dosledno, pravično in strokovno. Ovrгла sem hipoteze, da nadrejeni podrejene s svojimi odločitvami silijo v etične dileme in da bi policisti pri opravljanju svojih nalog morali biti še bolj korektni.

Policisti pri opravljanju svojih nalog ne morejo uporabiti univerzalno sprejemljivih pristopov, kar pa ni opravičilo na neetično in nemoralno vedenje. Najsprejemljivejšega bo moral sprejeti na podlagi svojega razuma, moralnega občutka, lastne intuicije in izkušenj. To pa je sposoben le ustrezno izobraženi in strokovno usposobljeni policist. Pri ukrepanju zoper storilce kaznivih dejanj bo nepopustljiv, nekompromisen in učinkovit, zoper storilce prekrškov majhnega pomena pa tolerant in potrpežljiv. Tu je tudi velikega pomena pomoč in sodelovanje državljanov. Policistova odličnost se kaže v tem, da pravo stvar naredi na pravi način ob pravem času in iz pravih razlogov. Etika v taki situaciji pomeni policistu okvir, v katerem sme delovati, da je njegovo delovanje dopustno in etično tako v poklicnem kot v zasebnem življenju. V privatnem življenju je policist v okvirju osebne etike, ki jo oblikuje njegova družina, njegova družba in izkušnje.

Prvi Kodeks policijske etike je bil sprejet 25. novembra 1992, veljati pa je začel novembra 1992. Vseboval je 21. členov, ki so bili razdeljeni na štiri poglavja. Leta 2008 ga je nadomestil nov kodeks, ki je namesto 21. imel 14. členov. Novemu kodeksu je bil dodan člen, po katerem se sprejemajo in spreminjajo določbe kodeksa in priloga. Priloga obsega 10 točk, ki je seznam, ki opredeljuje poslanstvo policije. V njih prepoznamo poslanstvo policistov, in sicer predvsem kot varovanje življenja in premoženja, varovanje zakonov in enakosti pred njimi in ohranjanje visoke stopnje integritete. Kodeks je napisan v prvi osebi množine, s čimer je poudarjena pripadnost policijski organizaciji. V njem policisti vidijo tudi minimalne standarde etičnega vedenja, ki se pričakuje od njih. Zagotavljajo pričakovano obnašanje policistov, in sicer v skladu z organizacijskimi pravili in standardi sprejemljivega vedenja.

Pomembni viri kodeksa so naslednji mednarodni dokumenti: Splošna deklaracija človekovih pravic iz leta 1948, Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah iz leta 1966, Kodeks ravnanja policijskih uslužbencev OZN in Deklaracija o policiji SE.

Moralna pravila za poklice so zbrana v kodeksih, ki jih lahko razdelimo na dolge, kratke in kombinirane. Slovenski Kodeks policijske etike spada med kombinirane, ki so v določenih poglavjih kratki, v preostalih podrobni. Splošne določbe določajo policistovo moralno odgovornost za ravnanja, nasprotujoča si s kodeksom. Poglavje o humanosti pa poudarja,

da mora policistovo izvajanje pooblastil temeljiti na odločnosti, obzirnosti, pazljivosti. Posamezna poglavja poudarjajo še profesionalnost, strokovnost in neodvisnost policistovega dela.

Na podlagi pridobljenih rezultatov raziskave etike in morale na policijski postaji ugotavljam, da večina anketiranih dobro pozna Kodeks policijske etike in ga tudi polovica anketiranih v primeru etičnih dilem uporablja. Na skoraj vse anketirane nadrejeni v primeru etičnih dilem ne vplivajo. Polovica anketiranih občanov Maribora pritrjuje, da policisti pri opravljanju svojega dela delujejo vedno zakonito, dosledno in pravično, tri četrtine anketiranih občanov izraža mnenje, da so policisti pri opravljanju svojega dela strokovni in da ne rabijo biti še bolj korektni.

LITERATURA IN VIRI

LITERATURA

1. Aristotel (2002). *Nikomahova etika*. Slovenska matica, Ljubljana.
2. Bostič in dr. (1997). *Etika upravnega dela*. Paco, Ljubljana.
3. Boštich, Alojz (2000). *Upravna kultura in etika dela javnih uslužbencev*. Založba Mondena, Grosuplje.
4. Brejc, Miha (2000). *Ljudje in organizacija v javni upravi*. Visoka upravna šola, Ljubljana.
5. Čas, Tomaž (2000). *Kodeks policijske etike, včeraj, danes, jutri*. Varstvoslovje, Visoka policijsko-varnostna šola, Ljubljana.
6. Kečanović, Bećir, Klemenčič, Goran, Zidar Katarina, Pavlin, Peter (2006). *Policijsko pravo in pooblastila*. GV Založba, Ljubljana.
7. Novak, Branko (2007). *Poklicna etika*. Policijska akademija. Ljubljana.
8. Pagon in dr. (2003). *Etika, integriteta in človekove pravice z vidika policijske dejavnosti*. Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, Visoka policijsko-varnostna šola, Ljubljana.
9. Pečar, Janez (2000). *Vrednotenje kršitev kodeksa policijske etike*. Revija za kriminalistiko in kriminologijo, Ljubljana.
10. Rot, Andrej (1997). *Etika in družba*. Modrijan, Ljubljana.
11. Stres, Anton (1999). *Etika ali filozofija morale*. Družina d.o.o., Ljubljana.
12. Sruc, Vlado (1999). *Leksikon morale in etike*. Univerzitetna knjižnica Maribor, Maribor.
13. Šelih, Alenka (2001). *Razhajanja me poklicnoetičnimi in pravnimi normami*. Zdravniški vestnik, Ljubljana.
14. Združenje seniorjev Slovenije - managerjev in strokovnjakov (2002). *Delati etično*. Mondena, Ljubljana.
15. Žaberl, Miroslav (2000). *Kodeks policijske etike danes in jutri*. Varstvoslovje, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana.
16. Žaberl, Miroslav (2001). *Policijska pooblastila*. Visoka policijsko-varnostna šola, Ljubljana.
17. Shafritz in dr. (1997). *Introducing public administration*. Longman, New York.
18. Denhardt, Robert B. (1991). *Public administration : an action orientation*. Pacific Grove, Brooks/Cole.

VIRI

1. (2009). Zakon o policiji (uradno prečiščeno besedilo) (ZPol-UPB7) Ur. I. RS, št. 66/2009.
2. (2013). Zakon o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol) UR. I. RS, št.15/2013.
3. Privzeto 5. 10. 2013 iz: <http://www.policija.si/index.php/o-policiji>
4. MNZ (2008). Kodeks policijske etike.
5. Privzeto 7. 10. 2013 iz: <http://sl.wikipedia.org/wiki/Etika>

PRILOGE

Priloga 1: Kodeks policijske etike

Kodeks policijske etike

Ljubljana, 9. oktober 2008

Kodeks policijske etike vsebuje splošni določbi in temeljna načela, določa odnose med policisti⁽¹⁾, ter odnos policistov do ljudi, državnih organov, nevladnih organizacij in drugih ustanov. Predstavlja moralno-etične standarde policije in nadgradnjo Kodeksa ravnanja javnih uslužbencev.

Kodeks je namenjen ozaveščanju policistov o pomenu spoštovanja etičnih načel in krepitvi etičnega oziroma moralnega ravnanja v praksi.

Priloga kodeksa je seznam vrednot in vrlin, ki izražajo poslanstvo policije.

Splošni določbi

1. člen

Kodeks policijske etike izraža voljo in željo vseh nas slovenskih policistov po zakonitem, strokovnem, pravičnem, vljudnem in korektnem delu ter človeškem ravnanju.

2. člen

Policisti zagotavljamo varovanje in spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Pri zakonitem poseganju vanje spoštujemo človekovo osebnost in dostojanstvo.

Človekovo osebnost in dostojanstvo smo dolžni varovati tudi s preprečevanjem kakršnega koli nasilja, nečloveškega ravnanja in drugih dejanj, ki so ponižujoča do ljudi.

Svoje poslanstvo opravljamo z avtoriteto argumenta in ne z argumentom moči.

Temeljna načela

Spoštovanje enakosti pred zakonom

3. člen

Policisti v postopkih skrbimo, da so vsem zagotovljene enake človekove pravice in temeljne svoboščine, ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, izobrazbo, družbeni položaj ali katero koli drugo osebno okoliščino.

Varovanje ugleda

4. člen

Policisti pri opravljanju svojega dela in v zasebnem življenju skrbimo za varovanje ter utrjevanje lastnega ugleda in ugleda policijske organizacije. Posebej skrbimo za krepitev integritete v policijski organizaciji. Pri svojem delu smo načelni, dosledni, odločni, vztrajni, pravični, strokovni, pri stiku z ljudmi, državnimi organi, nevladnimi organizacijami in drugimi ustanovami pa vljudni in korektni.

Nepodkupljivost

5. člen

Policisti zase ali za drugega ne zahtevamo nobenih privilegijev in smo nedovzetni za vse oblike podkupovanja.

Javnost dela

6. člen

Policisti si z javnim, zakonitim, strokovnim, pravičnim, vljudnim in korektnim delom pridobivamo naklonjenost, ugled in spoštovanje javnosti ter javnost sprejemamo kot obliko nadzora nad svojim delom.

Profesionalnost, strokovnost in neodvisnost

7. člen

Policisti se za profesionalno opravljanje nalog ustrezno izobražujemo, strokovno usposabljammo in izpopolnjujemo, si širimo splošno razgledanost in razvijamo znanja, potrebna za opravljanje uradnih nalog.

Policisti se lahko združujemo v sindikalna, strokovna in druga podobna združenja v državi in tujini. Naše profesionalno ravnanje ne sme biti odvisno od političnega prepričanja in svetovnega nazora.

Varovanje poklicne tajnosti

8. člen

Policisti varujemo poklicno tajnost in neupravičeno ne uporabljamo ter ne razkrivamo podatkov in informacij, do katerih smo prišli pri opravljanju uradnih nalog. Pri svojem delu, tudi pri obveščanju javnosti, smo ustrezno diskretni.

Medsebojni odnosi

9. člen

Odnosi med nami temeljijo na medsebojnem spoštovanju, vzajemni in solidarni pomoči, kolegalnosti, strpnosti, iskrenosti, medsebojnem zaupanju in dostojanstvu, dobronamerni kritiki ter dobri komunikaciji.

Takim odnosom so tuji pojavi lažne solidarnosti, poniževanja, podcenjevanja in zapostavljanja.

Spoštovanje kodeksa

10. člen

Policisti smo dolžni ravnati v skladu s tem kodeksom, zato smo z njim seznanjeni. Zavedamo se moralne odgovornosti in moralnih posledic kršitev kodeksa.

Sprejemanje in spreminjanje določil kodeksa

11. člen

Etični kodeks sprejme in spreminja reprezentativni sindikat policistov s soglasjem generalnega direktorja policije.

Spremembe določil lahko predlagata reprezentativni sindikat in generalni direktor policije.

Končne določbe

12. člen

Načela kodeksa se upoštevajo v vseh varnostnih razmerah.

13. člen

Določila kodeksa so zajeta v programih izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja v policiji.

14. člen

Kodeks policijske etike začne veljati z dnem razglasitve.

VREDNOTE IN VRLINE, KI IZRAŽAJO POSŁANSTVO POLICIJE

POLICISTI:

- ◆ **SLUŽIMO LJUDEM**
- ◆ **VARUJEMO ŽIVLJENJE LJUDI IN PREMOŽENJE**
- ◆ **VARUJEMO ŠIBKEJŠE PRED MOČNEJŠIMI**
- ◆ **ZAGOTAVLJAMO USTAVNE IN ZAKONSKE
PRAVICE VSEM LJUDEM POD ENAKIMI
POGOJI**
- ◆ **IMAMO VISOKO STOPNJO INTEGRITETE**
- ◆ **ZASEBNE ZADEVE LOČUJEMO OD SLUŽBENIH**
- ◆ **SMO POGUMNI IN ODLOČNI TUDI TAKRAT,
KADAR JE OGROŽENO ŽIVLJENJE**
- ◆ **ZAVEDAMO SE, DA POLICIJSKA IZKAZNICA
POMENI ODGOVORNOST IN JAVNO
ZAUPANJE POLICIJI**
- ◆ **OHRANJAMO ZAUPNOST IN NE
ZLORABLJAMO PODATKOV TER INFORMACIJ**
- ◆ **VEDNO RAVNAMO ETIČNO, ZAKONITO IN
STROKOVNO**

Opomba: ⁽¹⁾ Izraz policist, policisti se uporablja za osebe ženskega in moškega spola.

Priloga 2: Anketni vprašalnik

Anketni vprašalnik:

Priloga A: (izpolnjujejo policisti)

ANKETA O POZNAVANJU IN UPOŠTEVANJU ETIKE IN MORALE NA POLICIJSKI POSTAJI, TER O ZAZNAVANJU ETIČNEGA IN MORALNEGA RAVNANJA POLICISTOV V ODNOSU DO OBČANOV MARIBORA!

Sandra Daraboš, absolventka Visokošolskega študijskega programa Uprava I. stopnja, vas naprošam za vaše sodelovanje pri anketi, s katero bom zbrane podatke uporabila pri izdelavi diplomske naloge z naslovom Raziskava etike in morale na Policijski postaji. Anketa je anonimna.

Hvala za sodelovanje!

1. Spol:
  - a) ženski
  - b) moški

2. Starost:
  - a) od 18 do 25 let
  - b) od 26 do 30 let
  - c) od 31 do 35 let
  - d) od 36 do 40 let
  - e) od 41 do 45 let
  - f) od 46 do 50 let
  - g) od 51 do 55 let
  - h) od 56 do 60 let
  - i) od 61 do 65 let

3. Vaša zadnja pridobljena stopnja izobrazbe je:
  - a) srednješolska izobrazba
  - b) višješolska izobrazba
  - c) visokošolska izobrazba
  - d) univerzitetna izobrazba
  - e) magisterij
  - f) doktorat

4. Komunikacija med vami in vašim nadrejenim je:
  - a) dobra
  - b) slaba

5. Komunikacija med vami in vašimi sodelavci je:
  - a) dobra
  - b) slaba

6. Opredelite vaše poznavanje Kodeksa policijske etike:
  - a) ne poznam
  - b) zelo slabo
  - c) slabo
  - d) dobro
  - e) zelo dobro
  - f) odlično

7. V primeru etičnih dilem uporabljate Kodeks:
  - a) nikoli
  - b) redko
  - c) včasih
  - d) pogosto

8. Nadrejeni me s svojimi odločitvami in silijo v etične dileme:
  - a) vedno
  - b) pogosto
  - c) včasih
  - d) redko
  - e) nikoli

Priloga B: (izpolnjujejo občani)

ANKETA O POZNAVANJU IN UPOŠTEVANJU ETIKE IN MORALE NA POLICIJSKI POSTAJI, TER O ZAZNAVANJU ETIČNEGA IN MORALNEGA RAVNANJA POLICISTOV V ODNOSU DO OBČANOV MARIBORA!

Sandra Daraboš, absolventka Visokošolskega študijskega programa Uprava I stopnja, vas naprošam za vaše sodelovanje pri anketi, s katero bom zbrane podatke uporabila pri izdelavi diplomske naloge z naslovom Raziskava etike in morale na Policijski postaji. Anketa je anonimna.

Hvala za sodelovanje!

1. Spol:
  - a) ženski
  - b) moški

2. Starost:
  - a) od 18 do 25 let
  - b) od 26 do 30 let
  - c) od 31 do 35 let
  - d) od 36 do 40 let
  - e) od 41 do 45 let
  - f) od 46 do 50 let

- g) od 51 do 55 let
- h) od 56 do 60 let
- i) od 61 do 65 let

3. Vaša zadnja pridobljena stopnja izobrazbe je:

- a) osnovna šola
- b) poklicna izobrazba
- c) srednješolska izobrazba
- d) višješolska izobrazba
- e) visokošolska izobrazba
- f) univerzitetna izobrazba
- g) magisterij
- h) doktorat

4. V posamezni vrstici izberite odgovor, ki je najbližje vaše opredelitvi!

Vedno	Pogosto	Včasih	Redko	Nikoli
1	2	3	4	5

a) Policisti so pri opravljanju svojega dela delujejo zakonito!	1	2	3	4	5
b) Policisti so pri opravljanju svojega dela dosledni!	1	2	3	4	5
c) Policisti pri opravljanju svojega dela delujejo nepravilno!	1	2	3	4	5
d) Policisti so pri opravljanju svojega dela nestrokovni!	1	2	3	4	5
e) Policisti so v postopkih nevljudni!	1	2	3	4	5
f) Policisti morajo biti še vljudnejši in še bolj korektni!	1	2	3	4	5